

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

№ 6 (193)

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ:

- *Монгол Улсын Төрийн ордны тухай*
- *Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай*
- *Эрчим хүчний тухай*

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ:

- *“Монгол Улсын гавьяат малчин” цол бий болгох тухай*
- *Монгол Ардын хувьсгалын 80 жилийн ойн хүндэт медаль бий болгох тухай*
- *Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгууль товлон зарлах тухай*

Улсын Их Хурлын Тамгын газар

Улаанбаатар хот
2001 он

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

Улаанбаатар хот

2001 оны хоёрдугаар сарын 14

№6 (193)

Гарчиг

Нэг. МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

52. Гэрээ соёрхон батлах тухай	(2001-1-26-ны хууль)	144
53. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	(2001-2-1-ний хууль)	144
54. Монгол Улсын Төрийн ордны тухай	(2001-2-1-ний хууль)	146
55. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай	(2001-2-1-ний хууль)	149
56. Эрчим хүчний тухай	(2001-2-1-ний хууль)	154
57. Эрчим хүчний тухай хууль (1995 оны) хүчингүй болсонд тооцох тухай	(2001-2-1-ний хууль)	166
58. Гэрээ соёрхон батлах тухай	(2001-2-2-ны хууль)	166
59. Банкны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	(2001-2-2-ны хууль)	166
60. Мөнгөн хадгаламж, төлбөр тооцоо, банкны зээлийн үйл ажиллагааны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	(2001-2-2-ны хууль)	167
61. Улсын тэмдэгтийн хураамжийн хуульд нэмэлт оруулах тухай	(2001-2-2-ны хууль)	168
62. Иргэний хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	(2001-2-2-ны хууль)	168

Хоёр. МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

63. Хүний эрхийн Үндэсний комиссын гишүүнийг томилох тухай	Дугаар 12	168
64. Улсын Их Хурлын 1995 оны 41 дүгээр тогтоолын хавсралтад нэмэлт оруулах тухай	Дугаар 13	168
65. Сонгуулийн ерөнхий хорооны бүрэлдэхүүнийг батлах тухай	Дугаар 14	169
66. Монгол Улсын Төрийн ордны тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай	Дугаар 15	169
67. Төрийн ордны нутаг дэвсгэрийн хэмжээ, зааг тогтоох		

тухай	Дугаар 16	169
68. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай	Дугаар 17	170
69. Эрчим хүчний тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай	Дугаар 18	170
70. Хууль хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тухай	Дугаар 19	170
71. “Монгол Улсын гавьяат малчин” цол бий болгох тухай	Дугаар 20	171
72. Монгол Ардын хувьсгалын 80 жилийн ойн хүндэт медаль бий болгох тухай	Дугаар 21	171
73. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгууль товлон зарлах тухай	Дугаар 22	173
74. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн зардлын хэмжээ тогтоох тухай	Дугаар 23	173
75. 2001 оны хаврын ээлжит чуулганаар хэлэлцэх асуудлын тухай	Дугаар 24	174

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2001 оны 01 дүгээр сарын 26-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ГЭРЭЭ СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ

Нэгдүгээр зүйл. Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Солонгос Улсын Засгийн газрын Экспорт-Импорт банк /Эдийн засгийн хөгжлийн хамтын ажиллагааны сан/-ны хооронд 2000 оны 9 дүгээр сарын 9-ний өдөр байгуулсан Төрийн холбооны сүлжээг өргөтгөн шинэчлэх

төслийн зээлийн Гэрээг Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2001 оны 2 дугаар сарын 1-ний өдөр

Улаанбаатар хот

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН СОНГУУЛИЙН ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн хуулийн 24, 28, 33 дугаар зүйлд дор дурдсан агуулгатай дараахь хэсэг нэмсүгэй:

1/ 24 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэг:

“3.Саналын хуудас хэвлэгдсэнээс хойш нэр дэвшигч нэрээ татахыг хориглоно.”

2/ 28 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэг:

“5.Нэр дэвшигч, түүний шадар туслагч, ухуулагч, талархан дэмжигч этгээд, нам, хамтарсан

намууд сонгогчдын санал худалдаж авах, сонгогчид, тэдний хүүхдүүдэд эд, мөнгөний тусламж олгох, худалдаа, ахуй болон эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлэх, биеийн тамир, спортын уралдаан тэмцээн, урлагийн тоглолт зохиох, шашны зан үйлийг ашиглах, сонгуульд үл хамаарах ажил, үйлчилгээ явуулахыг хориглоно.

Зөвхөн нэр дэвшигчийн сурталчилгааг орон даяар эхлэх, дуусахад зориулж нийслэл, аймгийн төвүүдэд урлагийн тоглолтыг нэр дэвшүүлсэн намаас зохион байгуулж болно.”

3/33 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэг:

"5.Саналын хуудсыг сонгуулийн хэсэгт ирүүлснээс хойш санал авах өдөр дуусах хүртэлх хугацаанд сонгогч түр шилжин явахад хүрвэл сонгуулийн хэсгийн хороонд ирж саналын хуудас авч, саналаа нууцаар тэмдэглэж, дугтуйлаад, битүүмжлэн үлдээж болно. Сонгуулийн хэсгийн хороо сонгогчийн битүүмжлэн үлдээсэн саналын нууцыг чандлан хадгална."

2 дугаар зүйл. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн хуулийн 7 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1-ийн "нэр дэвшигч" гэсний дараа "сонгогч" гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн хуулийн 7 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийн 5 дахь догол мөр, 8 дугаар зүйлийн 3, 28 дугаар зүйлийн 3, 32 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/7 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийн 5 дахь догол мөр:

"Нэр дэвшигчийг талархан дэмжигчдээс сонгуульд зориулж өргөсөн хандивын дээд хэмжээ хуулийн этгээдээс 10 сая, иргэдээс 5 сая төгрөгөөс хэтэрч болохгүй."

2/ 8 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг:

"3.Сонгогчдоос сонгуулийн эрхээ хэрэгжүүлэхэд болон сонгуулийн хороо, түүний гишүүнээс үүргээ гүйцэтгэх, санал хураах, тоолох ажилд санаатайгаар саад хийсэн, бусдыг төлөөлж санал өгсөн, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг, 28 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийн заалтыг зөрчсөн нь эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол байгууллагад 200000-250000, иргэнд 40000-50000 төгрөгийн торгууль шүүх ногдуулна."

3/ 28 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг:

"3.Сонгуулийн ерөнхий хороо нь Ерөнхийлөгчид нэр дэвшүүлсэн нам, хамтарсан намууд, нэр дэвшигч Монголын үндэсний радио, телевизээр төлбөртэй болон төлбөргүй явуулах нэвтрүүлгийн хугацаа, боломж нь адил байхаар тооцон, хуваарь хийж, санал авах өдрийг товлон зарласнаас хойш 15 хоногийн дотор батална. Ерөнхийлөгчид хамтарч нэр дэвшүүлсэн намуудыг нэг субъект гэж үзнэ."

Монголын үндэсний радио, телевизээр Сонгуулийн ерөнхий хорооны баталсан хуваарьт зааснаас өөр төлбөртэй ба төлбөргүй нэвтрүүлэг

явуулж үл болно."

4/ 32 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг:

"4.Саналын хуудас олгосныг сонгогчдын нэрийн жагсаалтад, сонгогч саналаа өгснийг сонгогчийн үнэмлэхэд тэмдэглэж, сонгуулийн хэсгийн хорооны тэмдэг дарна. Мөн Сонгуулийн ерөнхий хорооноос тогтоосон тусгай тэмдэг тавьж болно."

4 дүгээр зүйл. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн хуулийн 7 дугаар зүйлийн 8 дахь хэсгийн "нэг сарын дотор" гэснийг "21 хоногийн дотор"; "гурван сарын дотор" гэснийг "хоёр сарын дотор"; 8 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн "1000-10000" гэснийг "4000-50000"; мөн зүйлийн 5 дахь хэсгийн "2000-20000" гэснийг "4000-50000"; мөн зүйлийн 6 дахь хэсгийн "2000-10000" гэснийг "4000-60000"; мөн зүйлийн 7 дахь хэсгийн "50000-100000" гэснийг "100000-250000"; мөн зүйлийн 8 дахь хэсгийн "1000-20000" гэснийг "2000-50000"; "2000-40000" гэснийг "4000-60000"; мөн зүйлийн 9 дэх хэсгийн "2000-10000" гэснийг "4000-20000"; мөн зүйлийн 10 дахь хэсгийн "2000-10000" гэснийг "4000-20000"; 9 дүгээр зүйлийн "75-аас" гэснийг "60-аас"; 10 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "70 хоногийн" гэснийг "55 хоногийн"; 13 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "65 хоногийн" гэснийг "50 хоногийн"; 14 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "60 хоногийн" гэснийг "45 хоногийн"; 15 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "55 хоногийн" гэснийг "40 хоногийн"; 17 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн "50 хоногийн" гэснийг "30 хоногийн"; мөн зүйлийн 4 дэх хэсгийн "45-аас" гэснийг "30-аас"; 20 дугаар зүйлийн "7" гэснийг "5"; "15" гэснийг "5"; 23 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн "25 хоногийн" гэснийг "13 хоногийн"; 29 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "санал хураахаас" гэснийг "санал хураах өдрөөс"; 40 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "30 хоногийн" гэснийг "15 хоногийн"; мөн зүйлийн 2 дахь хэсгийн "60 хоногийн" гэснийг "30 хоногийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн хуулийн 6 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн "Төрийн байгууллагын харьяалал бүхий", 7 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1-ийн "нэр дэвшигчийн намтар", мөн зүйлийн 8 дахь хэсгийн "төрийн төв", 28 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг, 34 дүгээр зүйлийн 3 дахь заалтын "санал огт тэмдэглээгүй, эсхүл" гэснийг тус тус хассугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Л.ЭНЭБИШ

2001 оны 2 дугаар
сарын 1-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ТӨРИЙН ОРДНЫ ТУХАЙ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

Нийтлэг үндэслэл

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь Монгол Улсын Төрийн ордон /цаашид "Төрийн ордон" гэх/-ы эрх зүйн байдлыг тодорхойлж, түүний хамгаалалт, үйлчилгээг журамлахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Монгол Улсын Төрийн ордны тухай хууль тогтоомж

2.1.Монгол Улсын Төрийн ордны тухай хууль тогтоомж нь энэ хууль болон түүнтэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

3 дугаар зүйл.Төрийн ордон, түүний нутаг дэвсгэр

3.1.Монгол Улсын төрийн эрх барих дээд байгууллага болон төрийн тэргүүн, гүйцэтгэх дээд байгууллага байнга байрлаж, үйл ажиллагаагаа явуулж байгаа барилгыг Төрийн ордон гэнэ. Эдгээр байгууллагуудын түр байрлаж байгаа барилгыг Төрийн ордонтой адилд үзнэ.

3.2.Төрийн ордны нутаг дэвсгэрийн хэмжээ, заагийг Монгол Улсын Их Хурал тогтооно.

4 дүгээр зүйл.Төрийн ордонд байрлах байгууллага

4.1.Төрийн ордонд Монгол Улсын Их Хурал, Монгол Улсын Ерөнхийлөгч, тэдгээрийн Тамгын газар, Монгол Улсын Ерөнхий сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар тус тус байрлаж үйл ажиллагаагаа явуулна.

4.2.Төрийн ёслол, үйлчилгээ, хамгаалалтын асуудал эрхэлсэн байгууллага Төрийн ордонд байрлаж болно.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

Төрийн ордны эрх зүйн байдал, дотоод зохион байгуулалт

5 дугаар зүйл.Төрийн ордны эрх зүйн байдал

5.1.Төрийн ордон халдашгүй дархан байна.

5.2.Төрийн ордны халдашгүй дархан байдлыг энэ хууль, түүнтэй нийцүүлэн гаргасан хамгаалалт, үйлчилгээний тусгай журмын дагуу хангана.

6 дугаар зүйл.Төрийн ордны дотоод зохион байгуулалт

6.1.Төрийн ордны дотоод зохион байгуулалт, өрөө, тасалгааны хуваарилалтыг Улсын Их Хурлын Тамгын газрын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга, Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын дарга, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргатай санал солилцсоны үндсэн дээр Улсын Их Хурлын дэд дарга ажлын байрны жишиг шаардлагад нийцүүлэн тогтооно.

6.2.Төрийн ордон нь Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны танхим, Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн хуралдааны танхим, Засгийн газрын хуралдааны танхим, Улсын Их Хурал дахь нам, эвслийн бүлэг, Байнгын хорооны хуралдааны танхим болон бусад хурал, зөвлөлгөөн, уулзалтын танхимтай байна.

6.3.Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны танхим, Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн хуралдааны танхим, Засгийн газрын хуралдааны танхимд зөвхөн Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдаан, Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн хуралдаан, Засгийн газрын хуралдааныг тус тус хийнэ.

6.4.Энэ зүйлийн 3-д зааснаас бусад танхимд Улсын Их Хурал, Ерөнхийлөгч, Засгийн газраас зохион байгуулж байгаа хурал, зөвлөлгөөн, уулзалт, бусад арга хэмжээ явуулах асуудлыг Улсын Их Хурлын Тамгын газрын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга, Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын дарга, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дарга тус тус зохицуулан шийдвэрлэнэ.

6.5.Төрийн хүндэтгэлийн өргөө, уулзалтын өрөөнд явуулах төрийн ёслолын арга хэмжээг Төрийн ёслолын алба харууцна.

6.6.Төрийн хүндэтгэлийн тасалгаанд төрийн далбаа, сүлд, соёмбо болон төрийн хүндэтгэлийн бусад зүйлийг хуульд заасны дагуу байрлуулна.

6.7.Төрийн тугийг Төрийн бэлгэ¹ тэмдгийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасны дагуу Төрийн ордонд байрлуулна.

¹Төрийн бэлгэ тэмдгийн тухай - "Төрийн мэдээлэл" сэтгүүлийн 1994 оны №6-д нийтлэгдсэн.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

Төрийн ордны хамгаалалт, үйлчилгээ

7 дугаар зүйл. Төрийн ордны хамгаалалт

7.1. Төрийн ордон нь дотоод болон гадуур байнгын хамгаалалттай байна. Төрийн ордныг Төрийн тусгай хамгаалалтын тухай¹ хуулийн 8 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1-д зааснаар Төрийн ордны хамгаалалтын алба 24 цагаар тасралтгүй хамгаална.

7.2. Төрийн ордон нь түүнд байрлаж үйл ажиллагаа явуулдаг байгууллагын бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхэд шаардагдах холбоо, аюулгүй байдлыг хангах тусгай техник хэрэгслээр тоноглогдсон байна.

7.3. Төрийн ордны гадуур хамгаалалт нь Улсын Их Хурлаас тогтоосон нутаг дэвсгэрийн аюулгүй байдлыг бүхэлд нь хариуцна.

7.4. Төрийн ордонд шалган нэвтрүүлэх, аюулгүй байдал, дэг журмыг хангах асуудлыг дотоод хамгаалалт хариуцна.

7.5. Төрийн ордонд аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор тусгай хяналтын техник, хэрэгслийг суурилуулах бөгөөд Төрийн ордны хамгаалалтын албаны ажилтан үзлэг хийх нэг бүрийн хэрэгслээр хангагдсан байна.

7.6. Төрийн ордны хамгаалалтад тохирсон хүч хэрэгслийн хэмжээ, тэдгээрийг хамгаалалтын тухайн нөхцөл байдалд нийцүүлэн хэрэглэх журмыг Төрийн тусгай хамгаалалтын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасны дагуу хэрэгжүүлнэ.

7.7. Иргэд, байгууллагын тодорхой үйлдлийн улмаас Төрийн ордонд байрладаг байгууллагын хэвийн үйл ажиллагаанд саад учруулсан буюу учруулж болох нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд төрийн тусгай хамгаалалтын байгууллагын саналыг үндэслэн Цагдаагийн ерөнхий газрын даргын шийдвэрээр Төрийн ордныг хүч нэмэгдүүлэн хамгаалж болно.

8 дугаар зүйл. Төрийн ордонд нэвтрэх

8.1. Ерөнхийлөгч, Улсын Их Хурлын дарга, Ерөнхий сайдаас бусад хүмүүс Төрийн ордонд нэвтрэхдээ үнэмлэх, нэвтрэх хуудсаа шалгуулж орох үүрэгтэй.

8.2. Төрийн ордонд байрладаг төрийн байгууллагын ажилтан эрх бүхий албан тушаалтнаас олгосон байнгын үнэмлэхээр Төрийн ордонд нэвтрэнэ.

8.3. Төрийн ордонд нэвтрэх бусад хүмүүс хамгаалалтын албаны эрх бүхий албан тушаалтнаас олгосон байнгын буюу түр үнэмлэхээр түүнд заасан хаалгаар орж гарна.

8.4. Төрийн ордонд гадаад улсын төлөөлөгчдийг нэвтрүүлэх журмыг төрийн ёслолын асуудал хариуцсан байгууллага тогтоож мөрдөнө.

8.5. Албан ажлын шаардлагаар ажлын бус цагт Төрийн ордонд нэвтрэх журмыг ордны хамгаалалтын алба Улсын Их Хурлын Тамгын газар, Ерөнхийлөгчийн Тамгын газар, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газраас өгсөн зөвшөөрлийг үндэслэн тогтооно.

8.6. Улсын Их Хурлын Тамгын газар болон Төрийн ордны хамгаалалтын албанаас тогтоосон журмын дагуу иргэдийг Улсын Их Хурлын үйл ажиллагаа, Төрийн ордонтой танилцуулж болно.

9 дүгээр зүйл. Төрийн ордны үйлчилгээ

9.1. Төрийн ордны үйлчилгээ нь түүнд байрлаж байгаа байгууллагын хэвийн үйл ажиллагаа явуулах, ажилтнуудын хөдөлмөрийн нөхцөлийн жишиг шаардлагыг хангасан байна.

9.2. Төрийн ордонд үйлчилгээ явуулах болон засвар хийх журмыг Төрийн ордны үйлчилгээ хариуцсан байгууллага Улсын Их Хурлын Тамгын газар, Ерөнхийлөгчийн Тамгын газар, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар болон Төрийн ордны хамгаалалтын албатай зөвшилцөн тогтоож, мөрдөнө.

10 дугаар зүйл. Төрийн ордонд тавих шаардлага

10.1. Төрийн ордны агаар, чийгшил, дулаан нь ариун цэвэр, эрүүл ахуйн жишиг шаардлагыг хангасан байна.

10.2. Төрийн ордон нь төрийн дээд байгууллагууд өдөр тутмын үйл ажиллагаагаа хэвийн явуулахад зориулагдсан техник, тоног төхөөрөмж, инженерийн байгууламжаар тоноглогдсон байна.

10.3. Төрийн ордон, түүний инженерийн байгууламж нь газар хөдлөлт, гал, усны аюулаас найдвартай хамгаалагдсан байх бөгөөд мэргэжлийн албадын байнгын хяналтад байна.

¹Төрийн тусгай хамгаалалтын тухай - "Төрийн мэдээлэл" сэтгүүлийн 1995 оны №7-д нийтлэгдсэн.

10.4.Төрийн ордны цахилгаан, дулааны эрчим хүч, холбоо, усан хангамжийг түдгэлзүүлж үл болно.

10.5. Төрийн ордон нь галын мэргэжлийн албаны байнгын харуул, хамгаалалт, гал унтраах болон галын дохиоллын техник хэрэгсэлтэй байна.Төрийн ордны галын мэргэжлийн албаны харуул хамгаалалт, галын аюулгүй байдлын дэг журмыг Төрийн ордны үйлчилгээ хариуцсан байгууллагын дарга, галын аюулгүй байдлын улсын хяналтын ерөнхий байцаагчийн хамтарсан шийдвэрээр зохицуулна.

10.6.Төрийн ордны өнгө төрх, засал чимэглэл, тавилга бусад зүйлийн хийц, загварын талаар баримтлах бодлогыг Улсын Их Хурлын Тамгын газрын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга, Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын дарга, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын саналыг үндэслэн Засгийн газар тогтооно.

10.7.Төрийн ордонд ажилладаг албан хаагч нь ажлын байрандаа албаны хувцастай байна.

10.8.Төрийн ордны хамгаалалт, үйлчилгээний ажилтан нь тус бүрийн ажлын онцлог, шаардлагад тохирсон нэг ижил хийц, загварын ажлын хуацастай байна.

11 дүгээр зүйл.Төрийн ордон, түүний нутаг дэвсгэрт хориглох зүйл

11.1.Төрийн ордон, түүний нутаг дэвсгэрт дор дурдсан зүйлийг хориглоно:

11.1.1.энэ хуульд зааснаас бусад байгууллага Төрийн ордонд байрлах;

11.1.2.Төрийн ордны хурал, зөвлөлгөөн, уулзалтын танхим, албан тасалгаанд энэ хуульд зааснаас бусад үйл ажиллагаа явуулах;

11.1.3.Улсын Их Хурал, Ерөнхийлөгч, Засгийн газрын шийдвэрийн дагуу цэргийн жагсаал, баяр ёслол үйлдэх болон хуульд заасан үндэслэл бий болсны улмаас Төрийн ордныг хамгаалах зайлшгүй шаардлагатайгаас бусад тохиолдолд Төрийн ордны нутаг дэвсгэрт цэрэг, цагдаагийн хүч, байлдааны зэвсэг, техник хуралдуулах;

11.1.4.Төрийн ордон, түүний нутаг дэвсгэрт жагсаал, цуглага, өлсгөлөн, суулт хийх зэргээр шаардлагаа илэрхийлэх, Төрийн ордонд нэвтрэгчид саад хийх;

11.1.5.Төрийн ордны нутаг дэвсгэрт

Засгийн газрын зөвшөөрөлгүйгээр барилга байгууламж барих, хамгаалалтын албаны зөвшөөрөлгүйгээр засварын ажил хийх, газар ухах;

11.1.6.Төрийн ордон, түүний нутаг дэвсгэрт энэ хуулийн 9.2.-т заасан журмаар зөвшөөрөгдсөнөөс бусад үйлчилгээ явуулах.

11.2.Төрийн ордонд нэвтрэгчид дор дурдсан зүйлийг хориглоно:

11.2.1.тэсэрч дэлбэрэх, амьсгал боогдуулах, нулимс асгаруулах, хордуулах, мансууруулах болон цацраг идэвхт бодис, зэвсэг хэрэгсэл авч орох;

11.2.2.зохих журмын дагуу олгосон нэвтрэх үнэмлэхэд зааснаас өөр хаалгаар нэвтрэх, үнэмлэхэд заасан хугацааг хэтрүүлэх, бусдын үнэмлэхийг ашиглах;

11.2.3.Төрийн ордон дахь эд хөрөнгө, хүндэтгэлийн зүйлийг гэмтээх;

11.2.4.Төрийн ордон, түүний нутаг дэвсгэрт согтуугаар нэвтрэх, төрийн ёслолын чанартай арга хэмжээнээс бусад тохиолдолд согтууруулах ундаа хэрэглэх.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

Бусад зүйл

12 дугаар зүйл.Төрийн ордны санхүүжилт

12.1.Төрийн ордны хамгаалалт, үйлчилгээ, засвар, хангалтын зардлыг улсын төвлөрсөн төсвөөс санхүүжүүлнэ.

13 дугаар зүйл.Хууль тогтоомж зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

13.1.Монгол Улсын Төрийн ордны тухай хууль тогтоомж зөрчигчид эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол төрийн тусгай хамгаалалтын эрх бүхий албан тушаалтан зөрчлийн шинж байдлыг харгалзан дараахь захиргааны шийтгэл ногдуулна:

13.1.1.энэ хуулийн 10.5 –д заасныг зөрчсөн иргэнийг 5000-50000, албан тушаалтныг 30000-60000 төгрөг, байгууллагыг 50000-250000 төгрөгөөр торгох;

13.1.2.энэ хуулийн 11.1.2-д заасныг зөрчиж Төрийн ордны хурал, зөвлөлгөөн, уулзалтын танхим, өрөө, албан тасалгаанд энэ хуульд зааснаас бусад үйл ажиллагаа явуулсан албан тушаалтныг 20000-60000 төгрөг, байгууллагыг 50000-100000 төгрөгөөр торгох;

13.1.3.энэ хуулийн 11.1.4-д заасныг зөрчиж Төрийн ордон, түүний нутаг дэвсгэрт жагсаал, цуглаан, өлсгөлөн, суулт хийх зэргээр шаардлагаа илэрхийлсэн, Төрийн ордонд нэвтрэгчид саад хийсэн иргэнийг 20000-50000 төгрөг, албан тушаалтныг 20000-60000 төгрөг, байгууллагыг 50000-250000 төгрөгөөр торгох;

13.1.4.энэ хуулийн 11.1.5-д заасныг зөрчиж Төрийн ордны нутаг дэвсгэрт Засгийн газрын зөвшөөрөлгүйгээр барилга байгууламж барьсан, хамгаалалтын албаны зөвшөөрөлгүйгээр засварын ажил хийсэн, газар ухсан иргэнийг 20000-50000 төгрөг, албан тушаалтныг 20000-60000 төгрөг, байгууллагыг 50000-250000 төгрөгөөр торгож, хийж байгаа ажлыг нь зогсоон нутаг дэвсгэрийг хэвийн байдалд сэргээлгэнэ;

13.1.5.энэ хуулийн 11.1.6-д заасныг зөрчиж Төрийн ордны нутаг дэвсгэрт зөвшөөрөгдсөнөөс бусад үйлчилгээ явуулсан иргэнийг 20000-50000 төгрөг, албан тушаалтныг 20000-60000 төгрөг, байгууллагыг 50000-150000 төгрөгөөр торгож, уг зүйлийг хураах;

13.1.6.энэ хуулийн 11.2.1-д заасныг зөрчиж тэсэрч дэлбэрэх, амьсгал боогдуулах, нулимс асгаруулах хордуулах, мансууруулах болон цацраг идэвхт бодис, зэвсэг хэрэгсэл авч орсон буюу орохыг завдсан албан тушаалтан, иргэнийг 20000-50000 төгрөгөөр торгож, эд зүйлийг хураах;

13.1.7.энэ хуулийн 11.2.3-д заасныг зөрчиж Төрийн ордон дахь эд хөрөнгө, хүндэтгэлийн зүйлсийг гэмтээсэн иргэнийг 5000-50000 төгрөгөөр торгож, учирсан хохирлыг зохих журмын дагуу төлүүлнэ;

13.1.8.энэ хуулийн 11.2.4-д заасныг зөрчиж Төрийн ордон, түүний нутаг дэвсгэрт согтуугаар нэвтэрсэн, төрийн ёслолын чанартай арга хэмжээнээс бусад тохиолдолд согтууруулах ундаа хэрэглэсэн хүнийг 5000-20000 төгрөгөөр торгох.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

**2001 оны 2 дугаар
сарын 1-ний өдөр**

**Улаанбаатар
хот**

АЖ АХУЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1дүгээр зүйл. Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь нийтийн ашиг сонирхол, хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчин, улс орны аюулгүй байдалд хохирол учруулж болзошгүй, тодорхой нөхцөл, нарийн мэргэжил шаардах аж ахуйн зарим үйл ажиллагааг эрхлэхэд тусгай зөвшөөрөл олгох, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотой харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль тогтоомж

2.1. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль тогтоомж нь Иргэний

хууль, энэ хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2. Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

2.3. Газар, байгалийн баялгийг ашиглахтай холбогдож олгох зөвшөөрлийг Газрын тухай¹, Газрын хэвлийн тухай², Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай³, Байгалийн ургамлын тухай⁴, Ан агнуурын тухай⁵, Амьтны аймгийн тухай⁶, Ойн тухай⁷, Усны тухай⁸ хуулиар тус тус зохицуулна.

3 дугаар зүйл. Хуулийн нэр томьёо

3.1. Энэ хуульд хэрэглэсэн дараахь нэр томьёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.1.1." аж ахуйн үйл ажиллагааны

¹ Газрын тухай –"ТМ" сэтгүүлийн 1995 оны № 2 дугаарт нийтлэгдсэн.

² Газрын хэвлийн тухай –"Хууль, зарлиг, тогтоолын эмхтгэл" сэтгүүлийн 1988 оны № 11 дугаарт нийтлэгдсэн.

³ Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай –"ТМ" сэтгүүлийн 1995 оны № 2 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁴ Байгалийн ургамлын тухай-"ТМ" сэтгүүлийн 1995 оны № 5-6 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁵ Ан агнуурын тухай-"ТМ" сэтгүүлийн 1995 оны № 5-6 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁶ Амьтны аймгийн тухай –"ТМ" сэтгүүлийн 2000 оны № 19 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁷ Ойн тухай-"ТМ" сэтгүүлийн 1995 оны № 5-6 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁸ Усны тухай-"ТМ" сэтгүүлийн 1995 оны № 5-6 дугаарт нийтлэгдсэн.

тусгай зөвшөөрөл" /цаашид "тусгай зөвшөөрөл" гэх/ –гэж тодорхой төрлийн аж ахуйн үйл ажиллагааг тогтоосон хугацаа, нөхцөл, шаардлагын дагуу эрхлэн явуулах эрхийг иргэн, ашгийн ба ашгийн бус хуулийн этгээдэд эрх бүхий байгууллагаас олгосон албан ёсны баримт бичгийг;

3.1.2. "тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч" гэж тодорхой төрлийн үйл ажиллагаа эрхлэхээр эрх бүхий байгууллагаас тусгай зөвшөөрөл авсан этгээдийг.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙГ ОЛГОХ, ТҮДГЭЛЗҮҮЛЭХ, ХҮЧИНГҮЙ БОЛГОХ

4 дүгээр зүйл. Тусгай зөвшөөрлийн агуулга

4.1. Тусгай зөвшөөрөлд дор дурдсан зүйлийг тусгана:

4.1.1. тусгай зөвшөөрлийг олгосон байгууллагын нэр;

4.1.2. тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нэр, хаяг;

4.1.3. эрхлэх аж ахуйн үйл ажиллагааны төрөл;

4.1.4. тусгай зөвшөөрлийн хугацаа;

4.1.5. тусгай зөвшөөрлөөр эрхлэх аж ахуйн үйл ажиллагаанд тавих нөхцөл, шаардлага;

4.1.6. тусгай зөвшөөрлийн дугаар, олгосон он, сар, өдөр;

4.1.7. тусгай зөвшөөрөл олгосон байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтны гарын үсэг, тамга /тэмдэг/.

5 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрлийн үйлчлэх хүрээ

5.1. Тусгай зөвшөөрөл шаардах аж ахуйн үйл ажиллагааг хэрэв тусгайлан заасан бол тухайн нутаг дэвсгэрт явуулна.

5.2. Тусгай зөвшөөрөл шаардахаас бусад төрлийн аж ахуйн үйл ажиллагааг хууль тогтоомж, стандарт шаардлагад нийцүүлэн, зөвхөн бүртгэх байгууллагад бүртгүүлсний үндсэн дээр чөлөөтэй эрхэлж болно.

5.3. Тусгай зөвшөөрлийг хуульд зааснаас бусад тохиолдолд бусдад худалдах, бэлэглэх, барьцаалах зэргээр шилжүүлж үл болно.

6 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрлийн хугацаа, түүнийг сунгах

6.1. Хуульд өөрөөр заагаагүй бол тусгай зөвшөөрлийг 3 жилээс доошгүй хугацаагаар олгоно.

6.2. Тусгай зөвшөөрлийг хуульд өөрөөр заагаагүй бол анх олгосон хугацаанаас нь доошгүй хугацаагаар сунгаж болно.

6.3. Хэрэв хуульд өөрөөр заагаагүй, энэ хуулийн 13.1-д заасан нөхцөл байдал илрээгүй тохиолдолд зөвхөн зөвшөөрөл эзэмшигчийн өргөдлийг үндэслэн 3 хоногийн дотор тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгана.

6.4. Тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг зөрчсөн тохиолдолд тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгахгүй.

7 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөл олгох журам

7.1. Энэ хуулийн 15 дугаар зүйлд заасан тусгай зөвшөөрлийг хуульд өөрөөр заагаагүй бол төрийн захиргааны холбогдох төв байгууллага олгоно.

7.2. Бүх төрлийн хүнсний үйлдвэрлэл, нийтийн хоолны үйлчилгээг үйлдвэрлэлийн нөхцөл, технологийн ажиллагаа, бүтээгдэхүүнийхээ дээжийг зохих хяналтын байгууллагад шалгуулж, зөвшөөрөл авсны үндсэн дээр эрхэлнэ.

7.3. Тухайн төрлийн аж ахуйн үйл ажиллагаанд хамаарах тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой нарийвчилсан журмыг тус тусын хуулиар зохицуулна.

7.4. Эрх бүхий байгууллага шаардлагатай гэж үзвэл сонгон шалгаруулалтын үндсэн дээр тусгай зөвшөөрөл олгож болно.

8 дугаар зүйл. Хориглох аж ахуйн үйл ажиллагаа

8.1. Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт дараахь төрлийн аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно:

8.1.1. хар тамхи, мансууруулах бодис үйлдвэрлэх, импортлох, худалдах;

8.1.2. садар самуун явдлыг зохион байгуулах, түүнийг аливаа хэлбэрээр сурталчлах, дэмжих;

8.1.3. казиногийн үйл ажиллагаа эрхлэх;

8.1.4. олон шатлалт маркетинг буюу пирамид тогтолцооны замаар хууран мэхэлж ашиг хонжоо олох үйл ажиллагаа.

9 дүгээр зүйл. Тусгай зөвшөөрөл олгоход баримтлах зарчим, шаардлага

9.1. Эрх бүхий байгууллага тусгай зөвшөөрөл олгохдоо дараахь зарчмыг баримтална:

9.1.1. улс орныг батлан хамгаалах

болон аюулгүй байдлыг хангах, нийтийн эрх ашиг, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах;

9.1.2. аж ахуй эрхлэх таатай орчныг бүрдүүлэх;

9.1.3. ил тод, шуурхай байх;

9.1.4. зөвхөн хуульд заасан тохиолдолд тусгай зөвшөөрөл олгох.

10 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөл олгох байгууллагын эрх

10.1. Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллага нь дараахь эрхтэй:

10.1.1. хуульд заасан нөхцөл, журмын дагуу тусгай зөвшөөрөл олгох;

10.1.2. тусгай зөвшөөрлийг бүртгэх;

10.1.3. тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг биелүүлж байгаад хяналт тавих;

10.1.4. тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, сэргээх;

10.1.5. тусгай зөвшөөрлийг сунгах, хүчингүй болгох.

11 дүгээр зүйл. Тусгай зөвшөөрөл авахад бүрдүүлэх баримт бичиг

11.1. Тусгай зөвшөөрөл хүсэгч дараахь бичиг баримтыг бүрдүүлнэ:

11.1.1. тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл /эрхлэх үйлдвэрлэл, үйлчилгээний төрөл, хугацааг тодорхой дурьдах/;

11.1.2. тусгай зөвшөөрөл хүсэгч нь хуулийн этгээд бол улсын бүртгэлийн гэрчилгээ;

11.1.3. тусгай зөвшөөрөл хүсэгч нь иргэн бол иргэний үнэмлэхийн нотариатчаар гэрчлүүлсэн хуулбар;

11.1.4. улсын тэмдэгтийн хураамж төлсөн баримт;

11.1.5. тухайн үйлдвэрлэл, үйлчилгээний онцлогоос шалтгаалан хуульд заасан бусад баримт бичиг;

11.1.6. энэ хуулийн 15.5.7; 15.5.8; 15.6.1-15.6.3; 15.6.5; 15.8.3; 15.8.8; 15.8.18; 15.8.20; 15.10.4.-15.10.6; 15.11.2; 15.12.1-15.12.6-д заасан аж ахуйн үйл ажиллагааг эрхлэхэд аймаг, нийслэлийн Засаг даргын саналыг авсан байна.

11.2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт зааснаас бусад баримт бичиг, төлбөр, хураамж шаардаж болохгүй.

12 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөл олгох

12.1. Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллага нь тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл, холбогдох бусад баримт бичгийг хянан үзэж, тусгай зөвшөөрөл олгох эсэх тухай асуудлыг хуульд өөрөөр заагаагүй бол өргөдөл хүлээн авснаас хойш ажлын 21 хоногийн дотор шийдвэрлэнэ.

12.2. Тусгай зөвшөөрөл олгохоос татгалзсан бол татгалзсан үндэслэлийг зааж бичгээр хариу өгнө.

12.3. Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллага нь шаардлагатай бол өргөдөл гаргагчийн баримт бичгийг холбогдох байгууллагаар нягтлан шалгуулах, магадлан шинжилгээ хийлгэх эрхтэй.

12.4. Магадлан шинжилгээ хийлгэх тохиолдолд өргөдлийг шийдвэрлэх хугацааг 14 хоногоор сунгаж болно.

13 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх

13.1. Тусгай зөвшөөрлийн хугацаа, нөхцөл, шаардлагыг зөрчсөн тохиолдолд мэргэжлийн хяналтын байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн тусгай зөвшөөрлийг олгосон байгууллага түүнийг 3 сар хүртэл хугацаагаар түдгэлзүүлж болно.

13.2. Тусгай зөвшөөрлийг олгосон эрх бүхий байгууллага нь түдгэлзүүлсэн шийдвэрийн талаар тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч болон харьяалах татварын албанд 3 хоногийн дотор бичгээр мэдэгдэнэ.

13.3. Тусгай зөвшөөрлийг олгосон байгууллага нь тусгай зөвшөөрлийн үйлчлэлийг түдгэлзүүлсэн нөхцөл арилсан тохиолдолд уул зөвшөөрлийг сэргээнэ.

14 дүгээр зүйл. Тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох

14.1. Тусгай зөвшөөрлийг олгосон байгууллага нь дараахь тохиолдолд тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно:

14.1.1. тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хүсэлт гаргасан;

14.1.2. хуулийн этгээд татан буугдсан;

14.1.3. тусгай зөвшөөрлийг авахдаа хуурамч бичиг баримт бүрдүүлсэн нь тогтоогдсон;

14.1.4. тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг удаа дараа зөрчсөн;

14.1.5. тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн хугацаанд зөрчлийг арилгах талаар тавьсан шаардлагыг биелүүлээгүй.

14.2. Тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон тухай шийдвэрийн талаар тусгай зөвшөөрөл олгосон байгууллага нь шийдвэр гарснаас хойш 3 хоногийн дотор тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч болон харьяалах татварын албанд бичгээр мэдэгдэнэ.

15 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөлтэйгээр эрхлэх аж ахуйн үйл ажиллагааны төрөл

15.1.Энэ зүйлд заасан үйл ажиллагааг тусгай зөвшөөрөлтэйгээр эрхэлнэ.

15.2.Банкны үйл ажиллагааны чиглэлээр:

15.2.1.банк байгуулах, банкны үйл ажиллагаа эрхлэх.

15.3.Үнэт цаастай холбоотой аж ахуйн үйл ажиллагааны чиглэлээр:

15.3.1. андеррайтер, брокер, дилер, хөрөнгийн бирж, түүнчлэн үнэт цаасны төлбөр тооцооны болон хадгаламжийн үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа байгууллага, хөрөнгө оруулалтын сан үнэт цаасны зах зээлд мэргэжлийн үйл ажиллагаа явуулах;

15.3.2.компани үнэт цаасыг нийтэд санал болгон худалдах.

15.4. Санхүү, эдийн засгийн чиглэлээр:

15.4.1. нийгмийн болон арилжааны даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх;

15.4.2. аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх;

15.4.3. үнэт цаас үйлдвэрлэх;

15.4.4. эд мөнгөний хонжворт сугалаа гаргах.

15.4.5. татваргүй барааны дэлгүүр ажиллуулах;

15.4.6. гаалийн итгэмжлэгдсэн тээвэрлэгчийн үйлчилгээ эрхлэх;

15.4.7. гаалийн зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх;

15.4.8. гаалийн баталгаат агуулахын үйл ажиллагаа эрхлэх.

15.5.Хууль зүй, дотоод хэргийн чиглэлээр:

15.5.1.хөрөнгийн үнэлгээ хийх ;

15.5.2. шүүх, хэрэг бүртгэх, мөрдөн байцаах ажиллагаанд орчуулгын ажил эрхлэх;

15.5.3. өмгөөллийн үйл ажиллагаа эрхлэх;

15.5.4. нотариатын үйл ажиллагаа эрхлэх;

15.5.5. Монгол Улсын хууль, хууль тогтоомжийн эмхтгэл /Төрийн мэдээллээс бусад/ хэвлэх;

15.5.6.тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар үйлдвэрлэх;

15.5.7. төлбөрт таавар, бооцоот тоглоомын үйл ажиллагаа явуулах;

15.5.8. галт зэвсэг үйлдвэрлэх, худалдах;

15.5.9. зохиогчийн эрхэд хамаарах бүтээлийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр ажиллах;

15.5.10. патентийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр ажиллах.

15.6. Байгаль орчны чиглэлээр:

15.6.1. озон задалдаг бодис, түүнийг агуулсан бүтээгдэхүүнийг импортлох, худалдах,

ашиглах;

15.6.2. байгаль орчин буюу хүний эрүүл мэндэд онцгой аюултай хорт хог хаягдал бүхий үйлдвэрлэл эрхлэх;

15.6.3. химийн онцгой хорт бодис үйлдвэрлэх, импортлох, худалдах, ашиглах, устгах;

15.6.4. газрын кадастрын судалгаа хийх;

15.6.5. стандартаар хүлцэх хэмжээг нь тогтоогоогүй бохирдуулах бодис агаарт гаргах;

15.6.6. байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээ хийх.

15.7.Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны чиглэлээр:

15.7.1. их сургууль, коллеж, техникийн болон мэргэжлийн сургууль байгуулах;

15.7.2. магистр, докторын зэрэг олгох сургалт эрхлэх;

15.7.3. түүх, соёлын хосгүй үнэт, үнэт дурсгалт зүйлсийг улсын хилээр нэвтрүүлэх;

15.7.4. дээд боловсролын байгууллага шинэ мэргэжлээр сургалт явуулах.

15.8. Дэд бүтцийн чиглэлээр:

15.8.1.цөмийн эрчим хүчний нөөцөөр ажиллах эх үүсвэр барьж байгуулах, ажиллуулах;

15.8.2. төмөр замын шугам барих;

15.8.3. эрчим хүчний эх үүсвэр, шугам сүлжээ барьж байгуулах;

15.8.4. эрчим хүч үйлдвэрлэх, дамжуулах, диспетчерийн зохицуулалт хийх, түгээх, хангах, борлуулах үйл ажиллагаа эрхлэх;

15.8.5.иргэний нисэхийн үйл ажиллагаа эрхлэх;

15.8.6. төмөр замын тээврийн үйлчилгээ эрхлэх;

15.8.7. харилцаа холбооны үйлчилгээний сүлжээ байгуулах, түүний ашиглалт, үйлчилгээ эрхлэх;

15.8.8. автозам, замын байгууламжийг барих, засварлах ;

15.8.9. автотээврийн хэрэгсэлд техникийн хяналтын үзлэг хийх ажил эрхлэх;

15.8.10. барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилга угсралтын ажил эрхлэх;

15.8.11. улс хоорондын болон хот хоорондын нийтийн тээвэр, шуудан тээвэрлэлтийн үйлчилгээ эрхлэх;

15.8.12. нууцын зэрэглэлтэй байр зүйн зураг, тоон мэдээллийг хэвлэх;

15.8.13. кадастрын зураглал хийх;

15.8.14. цахилгаан шат, өргөх краны угсралт, засвар үйлчилгээ эрхлэх;

15.8.15. зуух, даралтат сав, шугам хоолойн угсралт засвар, үйлчилгээ эрхлэх;

15.8.16. нийтийн аж ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх;

15.8.17. радио давтамж, радио давтамжийн зурвас ашиглах;

15.8.18. шингэрүүлсэн шатдаг хийн үйлчилгээ эрхлэх;

15.8.19. иргэний агаарын хөлгийг бүтээх, түүнд өөрчлөлт сайжруулалт хийх;

15.8.20. дээд зэрэглэлийн зочид буудлын үйл ажиллагаа эрхлэх.

15.9. Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөр эрхлэлтийн чиглэлээр:

15.9.1. гадаадад ажиллах хүч гаргах, гадаадаас ажиллах хүч авах, хөдөлмөр эрхлүүлэх талаар иргэдэд зуучлах үйлчилгээ эрхлэх.

15.10. Үйлдвэрлэл, худалдааны чиглэлээр:

15.10.1. одон, медаль, тамга, тэмдэг үйлдвэрлэх;

15.10.2. үнэт металл, эрдэнийн чулуугаар эдлэл хийх үйлдвэрлэл эрхлэх;

15.10.3. мансууруулахаас бусад хүчтэй үйлчлэх хорт бодис худалдах;

15.10.4. тэсэрч дэлбэрэх бодис худалдах ;

15.10.5. ашигт малтмалын хайгуул хийх;

15.10.6. ашигт малтмал ашиглах;

15.10.7. геодези, зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх;

15.10.8. хэмжих хэрэгслийг үйлдвэрлэх, засварлах, худалдах;

15.10.9. хэмжих хэрэгслийн шалгалт, тохируулгын ажил, үйлчилгээ эрхлэх;

15.10.10. чанарын

баталгаажуулалтын үйлчилгээ эрхлэх;

15.10.11. газрын тостой холбогдсон үйл ажиллагаа явуулах.

15.11. Хүнс, хөдөө аж ахуйн чиглэлээр:

15.11.1. тамхины ургамал тарих, тамхи үйлдвэрлэх;

15.11.2. сүүн бүтээгдэхүүнээр нэрсэн шимийн архианаас бусад согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх;

15.11.3. таримал ургамлын үр үйлдвэрлэх;

15.11.4. малын эм, эмнэлгийн хэрэгслийг үйлдвэрлэх, импортлох;

15.11.5. малын өвчин үүсгэгчийг ургуулж үржүүлэх үйлдвэрлэл эрхлэх;

15.11.6. ургамал хамгаалахад ашиглах бодисыг импортлох, борлуулах;

15.11.7. шинээр зохион бүтээсэн болон гадаадаас авсан мал, амьтны эм, үр, үр хөврөлийг үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтрүүлэх, гадаадаас сайжруулагч мал, амьтан авах, үржлийн мал, амьтныг гадаадад гаргах;

15.11.8. мал эмнэлэг, үржлийн ажил үйлчилгээг хувиараа эрхлэх, малын үр, үр хөврөл, мал эмнэлгийн зориулалттай эм бэлдмэл, үйлдвэрлэх.

15.12. Эрүүл мэндийн чиглэлээр:

15.12.1. мансууруулах бодис бүхий ургамал ашиглаж эм бэлтгэх;

15.12.2. хүний эм, эмнэлгийн хэрэгсэл үйлдвэрлэх, худалдах;

15.12.3. эмнэлгийн тусламж үзүүлэх бүх төрлийн үйлчилгээ эрхлэх;

15.12.4. мансууруулах болон сэтгэцэд нөлөөлөх эм, бодис, тэдгээрийн угтвар бодис болон эмийн үйлдвэрлэл, худалдаа эрхлэх;

15.12.5. улсын хэмжээний болон гадаадын хөрөнгө оруулалттай эрүүл мэндийн байгууллага мэргэжлийн үйл ажиллагаа явуулах;

15.12.6. өвчин үүсгэгч нян, түүний хорыг өсгөөрлөх, үржүүлэх, хадгалах, нөөцлөх, тээвэрлэх, худалдах, улсын хилээр нэвтрүүлэх;

15.12.7. эмнэлгийн мэргэжилтэнд эмчлэх, сувилах, эм барих үйл ажиллагаа явуулах.

16 дугаар зүйл. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга, Цацрагийн хяналтын албанаас зөвшөөрөл олгох аж ахуйн үйл ажиллагааны төрөл

16.1. Дараахь аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэхэд Цацрагийн хяналтын алба тусгай зөвшөөрөл олгоно:

16.1.1. цацраг идэвхт ашигт малтмал, цацрагийн үүсгүүртэй холбоотой үйл ажиллагаа эрхлэх;

16.2. Дараахь аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэхэд Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга тусгай зөвшөөрөл олгоно:

16.2.1. аймаг хооронд, орон нутаг, хотын доторхи болон хот орчмын нийтийн тээвэр, шуудан тээвэрлэлтийн үйлчилгээ эрхлэх ;

16.2.2. эрүүл мэндийн байгууллага мэргэжлийн үйл ажиллагаа явуулах;

16.2.3. хортой, бага хортой химийн бодис үйлдвэрлэх, импортлох, устгах;

16.2.4. ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах;

16.2.5. согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх.

16.3. Дараахь аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэхэд сум, дүүргийн Засаг дарга тусгай зөвшөөрөл олгоно:

16.3.1. агаарт бохирдуулах бодис

гаргадаг, физикийн хортой нөлөөлөл үзүүлдэг үйлдвэрлэл эрхлэх, суурин эх үүсвэр ашиглах;

16.3.2. орон нутагт нийтийн тээврийн үйлчилгээ эрхлэх /энэ заалт дүүргийн Засаг даргад хамаарахгүй/;

16.3.3. цэцэрлэг байгуулах.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

БУСАД ЗҮЙЛ

17 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөл олгохтой холбогдсон маргааныг шийдвэрлэх

17.1. Тусгай зөвшөөрөл олгохтой холбогдон гарсан маргааныг тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллагын холбогдох дээд шатны байгууллагад нь тавьж шийдвэрлүүлэх бөгөөд шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл шүүхэд гомдол гаргаж болно.

18 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөл олгох тухай хууль тогтоомж зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

18.1. Энэ хуулийг зөрчсөн гэм буруутай этгээдэд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол шүүгч, эрх бүхий улсын байцаагч зөрчлийн шинж байдлыг харгалзан дараахь захиргааны шийтгэл ногдуулна:

18.1.1. энэ хуулийн 15, 16 дугаар зүйлд заасан аж ахуйн үйл ажиллагааг тусгай зөвшөөрөлгүйгээр эрхэлсэн бол хууль бусаар олсон орлогыг хурааж, гэм буруутай иргэнийг 20000 - 50000, хуулийн этгээдийг 100000 – 250000 төгрөгөөр торгох;

18.1.2. энэ хуулийн 7.2-ыг зөрчсөн бол хууль бусаар олсон орлогыг хурааж, гэм буруутай иргэнийг 20000–50000, хуулийн этгээдийг 100000–250000 төгрөгөөр торгох;

18.1.3. энэ хуулийн 5.3-ыг зөрчсөн иргэнийг 230000-50000, албан тушаалтныг 30000-60000, хуулийн этгээдийг 100000-250000 төгрөгөөр торгож, тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох;

18.1.4. хуурамч бичиг баримт бүрдүүлж тусгай зөвшөөрөл авсан бол хууль бусаар олсон орлогыг хурааж, гэм буруутай иргэнийг 20000 – 50000, хуулийн этгээдийг 100000-250000 төгрөгөөр торгож, тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох;

18.1.5. энэ хуулийн 6.3, 11.2, 12.1, 12.4, 13.2, 14.2-ыг зөрчсөн албан тушаалтныг 30000-60000 төгрөгөөр торгох.

19 дүгээр зүйл. Хууль хүчин төгөлдөр болох

19.1. Энэ хуулийг 2001 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2001 оны 2 дугаар
сарын 1-ний өдөр

**Улаанбаатар
хот**

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТУХАЙ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл. Хуулийн зорилт

1.1. Энэ хуулийн зорилт нь эрчим хүчний нөөцийг ашиглан эрчим хүч үйлдвэрлэх, дамжуулах, түгээх, диспетчерийн зохицуулалт хийх, хангаа үйл ажиллагаа эрхлэх, эрчим хүчний барилга байгууламж барих болон эрчим хүчийг хэрэглэхтэй холбогдон үүссэн харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл. Эрчим хүчний тухай хууль тогтоомж

2.1. Эрчим хүчний тухай хууль тогтоомж нь энэ хууль, түүнтэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

3 дугаар зүйл. Хуулийн нэр томъёо

3.1. Энэ хуульд хэрэглэсэн дараахь нэр

томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.1.1. “аж ахуйн харилцааны дүрэм” гэж хангагч, хэрэглэгчийн хоорондын гэрээний нөхцөл, шаардлага, үйлчилгээний түвшин, чанар, төлбөрийн нөхцөлийг тусгасан хэм хэмжээ болон тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн харилцааг зохицуулсан хэм хэмжээг;

3.1.2. “дулаан дамжуулах сүлжээ” гэж эрчим хүчний эх үүсвэрээс дулаан хуваарилах төв хүртэлх дулааны шугам, тоног төхөөрөмжийг;

3.1.3. “дулаан түгээх сүлжээ” гэж дулаан хуваарилах төв, түүнээс хэрэглэгчийн тоног төхөөрөмж хүртэлх дулааны шугам, тоног төхөөрөмжийг;

3.1.4. “эрчим хүчний зохицуулалттай хангалт” гэж энэ хуулийн 8 дугаар зүйлд заасан эрчим хүчний зохицуулах газраас /цаашид “Зохицуулах газар” гэх/ баталж нийтлэсэн тариф /цаашид “зохицуулалттай тариф” гэх/-аар хэрэглэгчид эрчим хүч худалдахыг;

3.1.5. “эрчим хүчний зохицуулалтгүй хангалт” гэж гэрээний үнээр хэрэглэгчид эрчим хүч худалдахыг;

3.1.6. "нэгдсэн сүлжээ" гэж хоёр буюу түүнээс дээш аймгийн төвийг хамран цахилгаан хангамжийн үйлчилгээ үзүүлж байгаа хоорондоо холбогдсон эх үүсвэр, дамжуулах, түгээх сүлжээг;

3.1.7. "нэгдсэн сүлжээний дүрэм" гэж нэгдсэн сүлжээний бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн техникийн үйл ажиллагааг зохицуулсан хэм хэмжээг;

3.1.8. "тариф" гэж үйлдвэрлэгчийн үнэ, диспетчерийн зохицуулалтын болон дамжуулах, түгээх, хангах үйлчилгээний төлбөр, импортын цахилгааны үнэ, эсхүл эдгээрийн аль нэгийг багтаан Зохицуулах газраас баталж нийтлэсэн үнийг;

3.1.9. "төвлөрсөн дулаан хангамж" гэж дулаан, цахилгааныг хослон үйлдвэрлэдэг эрчим хүчний эх үүсвэрээс болон 100 МВт-аас дээш хүчин чадалтай дулааны эх үүсвэрээс хэрэглэгчийг дулааны шугам сүлжээгээр диспетчерийн зохицуулалттайгаар дулаанаар хангах үйл ажиллагааг;

3.1.10. "төвлөрсөн дулаан хангамжийн дүрэм" гэж төвлөрсөн дулаан хангамжийн бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн техникийн үйл ажиллагааг зохицуулсан хэм хэмжээг;

3.1.11. "халаалтын улирал" гэж барилга, байгууламжийг дулаанаар хангах шаардлагатай, хүний ажиллаж амьдрах таатай нөхцлийг бүрдүүлэх зорилгоор олон жилийн цаг агаарын дундаж үзүүлэлтэд тулгуурлан тогтоосон хугацааг;

3.1.12. "эрчим хүчээр хангагч" гэж эрчим хүчний зохицуулалттай, эсхүл зохицуулалтгүй хангалт эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий хуулийн этгээдийг;

3.1.13. "хэрэглэгч" гэж эрчим хүчээр хангах гэрээнд эрчим хүчийг худалдан авах эрхтэйгээр оролцож байгаа иргэн, хуулийн этгээдийг;

3.1.14. "хэрэглэгчийн зэрэглэл" гэж эрчим хүчээр хангах гэрээний нөхцөл болон эрчим хүчний хэрэглээний хэмжээ, хугацаанаас хамааруулан хэрэглэгчийг ангилахыг;

3.1.15. "цахилгаан дамжуулах сүлжээ" гэж цахилгаан дамжуулах зориулалт бүхий 110 кв, түүнээс дээш хүчдлийн шугам, дэд станц, түүнчлэн энэ сүлжээнд холбогдсон, эсхүл техник, технологийн хувьд энэ сүлжээнд хамрагдах шаардлагатай бусад хүчдлийн шугам, дэд станцыг;

3.1.16. "цахилгаан түгээх сүлжээ" гэж цахилгаан дамжуулах сүлжээний дэд станцаас хэрэглэгчийн тоног төхөөрөмж хүртэлх шугам, дэд станцыг;

3.1.17. "эрчим хүчний барилга байгууламж барих" гэж эрчим хүчний эх үүсвэр, дамжуулах, түгээх шугам, дэд станцыг барьж байгуулах, технологийн үндсэн тоноглолд техникийн шинэчлэл хийх, сэргээн засварлах, өргөтгөх үйл

ажиллагааг эрх бүхий байгууллагаар гүйцэтгүүлэхийг;

3.1.18. "эрчим хүчний нөөц" гэж эрчим хүч үйлдвэрлэх зориулалтаар эрчим хүчний эх үүсвэрт ашиглаж болох түлш болон нөхөн сэргэх эх үүсвэрийг;

3.1.19. "эрчим хүч" гэж эрчим хүчний нөөцийг ашиглан хэрэглэгчийн хэрэгцээнд зориулан үйлдвэрлэсэн цахилгаан, дулааныг;

3.1.20. "эрчим хүчний эх үүсвэр" гэж эрчим хүчний нөөцийг ашиглан хэрэглэгчийн хэрэгцээнд зориулж цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэж байгаа байгууламжийг.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТАЛААРХИ ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН БҮРЭН ЭРХ

4 дүгээр зүйл. Улсын Их Хурлын бүрэн эрх

4.1. Улсын Их Хурал эрчим хүчний талаархи төрийн бодлогыг тодорхойлж, цөмийн эрчим хүчний эх үүсвэр барих асуудлыг шийдвэрлэнэ.

5 дугаар зүйл. Засгийн газрын бүрэн эрх

5.1. Засгийн газар эрчим хүчний талаар дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

5.1.1. эрчим хүчний талаархи төрийн бодлого, эрчим хүчний тухай хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

5.1.2. эрчим хүчний зохицуулах газрыг байгуулах, дүрмийг нь батлах;

5.1.3. цахилгаан, дулаан хэрэглэх болон эрчим хүчний шугам сүлжээг хамгаалах дүрэм, дамжуулах сүлжээний хамрах хүрээг тогтоох.

6 дугаар зүйл. Төрийн захиргааны төв байгууллагын бүрэн эрх

6.1. Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

6.1.1. эрчим хүчний тухай хууль тогтоомж болон Засгийн газрын шийдвэрийг хэрэгжүүлэх;

6.1.2. эрчим хүч, түүний нөөцийг ашиглах, импортлох, экспортлох, эрчим хүчний эх үүсвэр, шугам сүлжээ барих талаархи төрийн бодлогыг боловсруулах;

6.1.3. тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн эрчим хүч үйлдвэрлэхэд ашиглах түлш болон тоног төхөөрөмж, сэлбэгийн аюулгүйн нөөцийг бүрдүүлэх журам батлах;

6.1.4. байгалийн гамшиг, гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлийн шинжтэй нөхцөл байдал үүсэх тохиолдолд эрчим хүчний хангамжийн

талаар мөрдөх журам батлах;

6.1.5. тусгай зөвшөөрөл олгох журам, нэгдсэн сүлжээ, төвлөрсөн дулаан хангамжийн дүрэм, эрчим хүчний барилга байгууламж, тоног төхөөрөмжийн угсралт, засвар, ашиглалт, аюулгүй ажиллагааны дүрэм, журам батлах, хэрэглэгчийн зэрэглэлийг тогтоох;

6.1.6. тусгай зөвшөөрөл олгох, хүчингүй болгохтой холбогдон гарсан маргааныг хянаж дүгнэлт гаргах;

6.1.7. эрчим хүч үйлдвэрлэхэд ашиглах түлшний үнийг тогтоох аргачлалыг батлах, тооцоог хянах, хот, тосгон, бусад суурины нийтийн хэрэгцээнд эрчим хүч үйлдвэрлэх зориулалтаар түлш импортлох, экспортлох зөвшөөрөл олгох.

6.2. Эрчим хүчний үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа төрийн өмчийн болон төрийн өмч давамгайлсан хуулийн этгээдийн удирдлагыг томилоход эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн нь эрх бүхий байгууллагатай зөвшилцөнө.

7 дугаар зүйл. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг даргын бүрэн эрх

7.1. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга эрчим хүчний тухай хууль тогтоомж, түүнд нийцүүлэн эрх бүхий байгууллагаас гаргасан шийдвэрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулж, нутаг дэвсгэрийнхээ эрчим хүчний хангамжийн талаархи бодлого боловсруулан холбогдох байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлнэ.

7.2. Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга бүс нутгийн цаг уурын байдалд тохируулан халаалтын улирлын эхлэх, дуусах хугацааг тогтооно.

8 дугаар зүйл. Зохицуулах газар

8.1. Зохицуулах газар нь эрчим хүч үйлдвэрлэх, дамжуулах, түгээх, диспетчерийн зохицуулалт хийх, хангах үйл ажиллагааг зохицуулах чиг үүрэгтэй байна.

8.2. Зохицуулах газрыг гурван зохицуулагчийн бүрэлдэхүүнтэй зохицуулагчдын зөвлөл удирдана.

8.3. Зохицуулагчдын зөвлөлийн дарга, зохицуулагчийг эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний саналыг үндэслэн Ерөнхий сайд анхны томилгоог 2, 4, 6 жилээр, цаашид 6 жилийн хугацаагаар, тэдгээрийн бүрэн эрхийн хугацаа нь 2 жилийн зөрөөтэйгээр дуусгавар болж байхаар томилно. Томилолтын хугацааг нэг удаа сунгаж болно.

8.4. Зохицуулагч эрчим хүчний хяналтын улсын байцаагчийн эрхтэй байна.

8.5. Зохицуулагчдын зөвлөлийн дэргэд хэрэглэгч, тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн тэнцүү тооны төлөөлөөс бүрдсэн, зөвлөх үүрэг бүхий орон тооны бус зөвлөл байгуулж болно.

8.6. Зохицуулах газар нь тусгай зөвшөөрөл олгохтой холбогдсон болон тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид үзүүлсэн зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсөөр санхүүжинэ.

8.7. Зохицуулах газар нь зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсний хэмжээ, төсвөө Засгийн газраар батлуулж, ажлын тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг түүнд жил бүр тайлагнана.

8.8. Зохицуулах газар санхүүгийн тайлангаа жил бүр аудитаар баталгаажуулж нийтэлнэ.

9 дүгээр зүйл. Зохицуулах газрын бүрэн эрх

9.1. Зохицуулах газар нь дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

9.1.1. тусгай зөвшөөрөл эзэмшихэд тавигдах шаардлагыг тогтоох;

9.1.2. энэ хуульд заасны дагуу тусгай зөвшөөрөл олгох, түүнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох;

9.1.3. тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн үйл ажиллагааны болон тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг тогтоох, хэрэгжилтийг хянах;

9.1.4. тариф тогтоох аргачлал боловсруулах, тарифын бүтэц тодорхойлох, тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн тарифыг хянаж батлах, шалгах, нийтлэх;

9.1.5. эрчим хүчний хэрэглээг хамгийн бага өртөөр хангах чадавхийг бүрдүүлсэн, зохих ашгийн түвшин бүхий үнэ, тарифын тогтолцоог бий болгох;

9.1.6. тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн хооронд болон тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч, хэрэглэгчийн хооронд үүссэн маргааныг харьяаллын дагуу шийдвэрлэх;

9.1.7. хэрэглэгчийн зэрэглэлтэй уялдуулан эрчим хүчний хангамжийн найдвартай байдал, хангагчаас хэрэглэгчид үзүүлэх үйлчилгээний түвшинг тодорхойлох, хэрэгжилтийг хянах;

9.1.8. тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хуулийн этгээд нь өөрчлөн зохион байгуулагдах, тусгай зөвшөөрөлд заасан үйл ажиллагааг хэвийн явуулахад шаардагдах барилга байгууламж, шугам сүлжээ, тоног төхөөрөмж, бусад эд хөрөнгийг шинэчлэх, өөрчлөх, тэдгээрийг өмчлөх эрхээ шилжүүлэх, барьцаалах нь тусгай зөвшөөрөлд заасан үйл ажиллагаанд нөлөөлөхөөр бол тухайн өөрчлөлтийг зөвшөөрөх эсэхийг шийдвэрлэх;

9.1.9. тусгай зөвшөөрөлд заасан үйл

ажиллагаа, техник, эдийн засгийн талаар мэдээллийн нэгдсэн сан бий болгох, тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс холбогдох мэдээллийг гаргуулах;

9.1.10. зохицуулалтгүй хангах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн хэрэглэгчтэй байгуулсан гэрээг бүртгэх;

9.1.11. аж ахуйн харилцааны дүрэм батлах;

9.1.12. аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөлийг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах;

9.1.13. тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч, хэрэглэгч цахилгаан, дулаан нийлүүлэх, авах зорилгоор цахилгаан, дулаан дамжуулах, түгээх сүлжээнд холбогдоход шаардагдах санхүү, техникийн нөхцөлийг тусгасан холболтын зааврыг батлах;

9.1.14. Зохицуулах газрын дүрэмд заасан бусад эрх, үүрэг.

9.2. Зохицуулах газар нь шийдвэрлэх асуудлаа зохицуулагчдын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцэнэ. Хурлын шийдвэр тогтоол хэлбэртэй байна. Тогтоолыг тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч, хэрэглэгч дагаж мөрдөнө.

10 дугаар зүйл. Диспетчерийн үндэсний

төв

10.1. Диспетчерийн үндэсний төв нь эрчим хүчний диспетчерийн зохицуулалт хийх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч байх бөгөөд дараахь эрх, үүрэгтэй байна:

10.1.1 эрчим хүчний талаархи ойрын болон хэтийн бодлого, чиглэлд үндэслэн төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

10.1.2. эрчим хүчний талаархи бодлого хэрэгжүүлэхэд орон нутгийн удирдлага, холбогдох байгууллагад мэргэжил, арга зүйн туслалцаа үзүүлэх;

10.1.3. эрчим хүчний салбарын боловсон хүчнийг дадлагажуулах, мэргэшүүлэх ажлыг зохион байгуулах.

11 дүгээр зүйл. Аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөл

11.1. Аймаг, нийслэлд эрчим хүчний хангамжийн төрийн зохицуулалтыг аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөл хэрэгжүүлнэ.

11.2. Аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөл нь орон тооны бус гурван гишүүний бүрэлдэхүүнтэй байна. Зохицуулах зөвлөлийн гишүүнийг томилох, ажиллах журмыг эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тогтооно.

11.3. Аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөл нь энэ хуулийн 9.1.6, 9.1.7, 9.1.8, 9.1.9, 9.1.10-д

зааснаас гадна дараахь эрх, үүрэгтэй байна:

11.3.1. энэ хуульд заасны дагуу тусгай зөвшөөрөл олгох, түүнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох;

11.3.2. тухайн орон нутагт олгосон тусгай зөвшөөрлийнхөө нөхцөл, шаардлагын хэрэгжилтийг хянах.

11.4. Аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөл нь тусгай зөвшөөрөл олгохтой холбогдон гарсан зардлаа тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээний хөлснөөс санхүүжүүлнэ.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ

12 дугаар зүйл. Үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл, түүнийг олгох

12.1. Хуулийн этгээд дараахь үйл ажиллагааг эрх бүхий байгууллагаас олгосон тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхэлнэ:

12.1.1. цахилгаан үйлдвэрлэх;

12.1.2. дулаан үйлдвэрлэх;

12.1.3. цахилгаан дамжуулах;

12.1.4. дулаан дамжуулах;

12.1.5. диспетчерийн зохицуулалт

хийх;

12.1.6. цахилгаан түгээх;

12.1.7. дулаан түгээх;

12.1.8. эрчим хүчээр

зохицуулалттай хангах;

12.1.9. эрчим хүчээр

зохицуулалтгүй хангах;

12.1.10. цахилгаан импортлох, экспортлох;

12.1.11. эрчим хүчний барилга байгууламж барих.

12.2. Улсын хилийг дайран өнгөрөх шугам, 5 МВт-аас дээш хүчин чадалтай эрчим хүчний барилга байгууламж барих, диспетчерийн зохицуулалт хийх тусгай зөвшөөрлийг төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрснөөр Зохицуулах газар олгоно.

12.3. Улсын хилийг дайран өнгөрөх шугам ашиглах, дулаан, цахилгаан хослон үйлдвэрлэдэг эрчим хүчний эх үүсвэр барих, нэгдсэн сүлжээ, төвлөрсөн дулаан хангамжийн хүрээнд энэ хуулийн 12.1-д заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг Зохицуулах газар олгоно.

12.4. Энэ хуулийн 12.2, 12.3-т зааснаас бусад тохиолдолд 12.1-д заасан тусгай зөвшөөрлийг аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөл олгоно.

12.5. Иргэн, хуулийн этгээд байгаль орчинд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй, хүн амын хэвийн амьдралд хохирол учруулахааргүй аргаар зөвхөн өөрийн хэрэгцээг хангах зорилгоор 1.5 МВт хүртэл хүчин чадалтай эрчим хүчний эх үүсвэр, түүний дамжуулах, түгээх шугам барих, ашиглахад тусгай зөвшөөрөл авахгүй.

13 дугаар зүйл. Цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл

13.1. Цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрлөөр хуулийн этгээдэд цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэж, эрчим хүчний эх үүсвэрийг цахилгаан, дулаан дамжуулах, түгээх сүлжээнд холбох эрх олгоно.

13.2. Цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь цахилгаан, дулаан худалдах үнэ, нөхцөлийг дор дурдсанаас бусад тохиолдолд Зохицуулах газраар хянуулж батлуулна:

13.2.1. зөвхөн өөрийн хэрэгцээнд зориулж цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэх;

13.2.2. экспортлох зорилгоор нэгдсэн сүлжээнд холбогдохгүйгээр цахилгаан үйлдвэрлэх;

13.2.3. гэрээний үнээр цахилгаан, дулаан худалдах.

14 дүгээр зүйл. Цахилгаан, дулаан дамжуулах тусгай зөвшөөрөл

14.1. Цахилгаан, дулаан дамжуулах тусгай зөвшөөрлөөр хуулийн этгээдэд цахилгаан, дулааны дамжуулах сүлжээг ашиглан цахилгаан, дулаан дамжуулах үйл ажиллагаа эрхлэх эрх олгоно.

14.2. Цахилгаан, дулаан дамжуулах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь дараахь эрх, үүрэгтэй:

14.2.1. цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэх, түгээх, хангах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн хэвийн үйл ажиллагааг болон хэрэглэгчийн цахилгаан, дулааны хэрэглээг найдвартай хангах, дамжуулах сүлжээг ашиглах, засвар үйлчилгээ хийх, өргөтгөх үйл ажиллагаа эрхлэх;

14.2.2. энэ хуулийн 9.1.13-т заасан холболтын зааврыг боловсруулах, батлуулах, мөрдөх;

14.2.3. тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийг тэгш эрхтэйгээр дамжуулах сүлжээнд холбогдох нөхцөлийг бүрдүүлэх.

14.3. Дамжуулах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь эрчим хүчээр хангагч байж болохгүй.

15 дугаар зүйл. Диспетчерийн зохицуулалт хийх тусгай зөвшөөрөл

15.1. Диспетчерийн зохицуулалт хийх тусгай зөвшөөрлөөр диспетчерийн үндсэний төвд цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэх, дамжуулах, түгээх үйл ажиллагааг шуурхай зохицуулж, үйлдвэрлэлийг хэрэглээтэй тэнцвэржүүлэх эрх олгоно.

15.2. Диспетчерийн зохицуулалт хийх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь дараахь эрх, үүрэгтэй:

15.2.1. цахилгаан, дулааныг стандартын шаардлагад нийцүүлэн найдвартай хангах зорилгоор цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэх, дамжуулах, түгээх үйл ажиллагааг техник, технологийн шаардлага, хамгийн бага өртгийн шалгуурт нийцүүлэн шуурхай зохицуулах;

15.2.2. байгалийн гамшиг, гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлийн шинжтэй нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд цахилгаан, дулааны хангамжийг таслах, хязгаарлах, сэргээх төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх;

15.2.3. цахилгаан, дулаанаар хангах гэрээг Зохицуулах газраас тогтоосон журмын дагуу бүртгэх;

15.2.4. диспетчерийн зохицуулалтаар бусад тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид нийлүүлэх, тэднээс авч болох цахилгаан, дулааны нөөц, чадал, бусад үйлчилгээг төлөвлөх, нэгдсэн сүлжээ, төвлөрсөн дулаан хангамжийн нэгдмэл үйл ажиллагааг хангах, горим тогтоож хянах;

15.2.5. нэгдсэн сүлжээ, төвлөрсөн дулаан хангамжийн цахилгаан, дулааны хэрэглээний урт хугацааны урьдчилсан таамаглалыг жил бүр гаргах;

15.2.6. бусад тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчтэй зөвшилцсөний үндсэн дээр нэгдсэн сүлжээний дүрмийг боловсруулах, хэрэгжүүлэх;

15.2.7. импортлох, экспортлох зорилгоор цахилгаан дамжуулах үйлчилгээг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх;

15.3. Цахилгаан, дулааны диспетчерийн зохицуулалт хийх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэх, түгээх, эрчим хүчээр зохицуулалттай, эсхүл зохицуулалтгүй хангах тусгай зөвшөөрөл олгохгүй.

15.4. Нэгдсэн сүлжээ, төвлөрсөн дулаан хангамжийн дүрмийн хүрээнд диспетчерийн зохицуулалт хийх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн гаргасан шийдвэрийг бусад тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч биелүүлэх үүрэгтэй.

16 дугаар зүйл. Цахилгаан, дулаан түгээх тусгай зөвшөөрөл

16.1. Цахилгаан, дулаан түгээх тусгай зөвшөөрлөөр хуулийн этгээдэд тухайн тодорхой нутаг дэвсгэрт цахилгаан, дулаан түгээх үйл ажиллагаа явуулах эрх олгоно.

16.2. Цахилгаан, дулаан түгээх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь тусгай зөвшөөрөлд заасан нутаг дэвсгэрийн бүх хэрэглэгчийг түгээх сүлжээнд холбох үүрэгтэй.

16.3. Цахилгаан, дулаан түгээх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь дараахь үүрэгтэй:

16.3.1. тухайн нутаг дэвсгэрт энэ хуульд заасан шаардлагыг хангасан хэрэглэгчийн шугам, тоног төхөөрөмжийг цахилгаан, дулаан түгээх шугам, тоног төхөөрөмжид холбох;

16.3.2. энэ хуулийн 9.1.13.-т заасан холболтын зааврыг боловсруулах, батлуулах, мөрдөх;

16.3.3. эрх бүхий байгууллагаар баталгаажуулсан цахилгаан, дулааны тоолуураар хэрэглэгчийг хангах, тоолуурыг холболтын цэгт суурилуулах;

16.3.4 цахилгаан, дулаан түгээх сүлжээгээр дамжуулан зохицуулалттай, эсхүл зохицуулалтгүй хангалт эрхлэх тэнцүү боломжийг эрчим хүчээр хангагч нарт олгох;

16.3.5. цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэх, дамжуулах, эрчим хүчээр зохицуулалттай, эсхүл зохицуулалтгүй хангах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн хэвийн үйл ажиллагаа болон хэрэглэгчийн цахилгаан, дулааны хэрэглээг найдвартай хангах

16.3.6. түгээх сүлжээг ашиглах, засвар үйлчилгээ хийх, өргөтгөх;

16.3.7. энэ хуулийн 9.1.13.-т заасан холболтын зааврын шаардлага хангасан хэрэглэгчтэй урьдчилан тохиролцсоны үндсэн дээр тухайн хэрэглэгчийн шугам, тоног төхөөрөмжөөс бусад хэрэглэгчийг холбох;

16.3.8. үйлдвэрлэх, дамжуулах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчтэй байгуулсан гэрээний дагуу урьдчилан төлбөр хийсний үндсэн дээр цахилгаан, дулааныг худалдан авах;

16.4. Энэ хуулийн 16.3.3-т заасан тоолуур нь цахилгаан, дулаан түгээх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн өмч байна.

16.5. Цахилгаан, дулаан түгээх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь эрчим хүчээр зохицуулалттай хангах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч байх бөгөөд эрчим хүчээр зохицуулалтгүй хангах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч байж болно.

17 дугаар зүйл. Эрчим хүчээр зохицуулалттай хангах тусгай зөвшөөрөл

17.1. Эрчим хүчээр зохицуулалттай хангах тусгай зөвшөөрөлөөр хуулийн этгээдэд цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэх, дамжуулах, түгээх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс цахилгаан, дулаан худалдан авах, цахилгаан импортлох, цахилгаан, дулааныг хэрэглэгчид худалдах эрхийг олгоно.

17.2. Эрчим хүчээр зохицуулалттай хангах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь дараахь үүрэгтэй:

17.2.1. тусгай зөвшөөрөлд заасан нутаг дэвсгэрийн хэрэглэгчийг цахилгаан, дулаанаар хангах;

17.2.2. цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэх, дамжуулах, түгээх, диспетчерийн зохицуулалт хийх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчтэй хүрэлцээтэй хэмжээний цахилгаан, дулааны чадал авах, дамжуулах тухай тохиролцох;

17.2.3 цахилгаан, дулаан дамжуулах, түгээх, диспетчерийн зохицуулалт хийх үйлчилгээний төлбөрийг төлөх;

17.2.4. бизнес харилцааны дүрэм боловсруулах, батлуулах.

18 дугаар зүйл. Эрчим хүчээр зохицуулалтгүй хангах тусгай зөвшөөрөл

18.1. Эрчим хүчээр зохицуулалтгүй хангах тусгай зөвшөөрөлөөр хуулийн этгээдэд цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс цахилгаан, дулаан худалдан авч, Зохицуулах газраас тогтоосон хэрэглэгчид худалдах болон цахилгаан экспортлох эрхийг олгоно.

18.2. Зохицуулалтгүй хангах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь дараахь үүрэгтэй.

18.2.1. цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэх, дамжуулах, түгээх, диспетчерийн зохицуулалт хийх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчидтэй, хүрэлцээтэй хэмжээний цахилгаан, дулааны чадал авах, дамжуулах тухай тохиролцох;

18.2.2. аж ахуйн харилцааны дүрэм боловсруулах, батлуулах.

19 дүгээр зүйл. Цахилгаан импортлох, экспортлох тусгай зөвшөөрөл

19.1. Цахилгаан импортлох, экспортлох тусгай зөвшөөрөлөөр хуулийн этгээдэд зохицуулалтгүй хангалтаар цахилгаан экспортлох, зохицуулалттай хангалтаар цахилгаан импортлох эрх олгоно.

19.2. Нэгдсэн сүлжээгээр цахилгаан импортлох, экспортлох тусгай зөвшөөрлийг тухайн сүлжээний дамжуулах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид олгоно.

19.3. Цахилгаан импортлох тусгай зөвшөөрөлөөр импортлох цахилгааны хэмжээг эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тогтооно.

19.4. Цахилгаан импортлох, экспортлох тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь цахилгаан импортлох, экспортлох хугацаа, техникийн нөхцөлийг диспетчерийн зохицуулалт хийх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчтэй тохиролцоно.

20 дугаар зүйл. Эрчим хүчний барилга байгууламж барих тусгай зөвшөөрөл

20.1. Эрчим хүчний барилга байгууламж барих тусгай зөвшөөрлийг санхүүгийн чадавхтай, уг барилга байгууламжийг барих хүсэлт гаргасан хуулийн этгээдэд олгож болно.

20.2. Эрчим хүчний барилга байгууламж барих тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь барилга байгууламжийн зураг төсөл, барилга угсралтын ажлыг эрх бүхий байгууллагаар гүйцэтгүүлж хянуулсан байна.

20.3. Эрчим хүчний барилга байгууламж барих тусгай зөвшөөрлийг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ хийлгэсний үндсэн дээр олгоно.

21 дүгээр зүйл. Тусгай зөвшөөрөл авах

21.1. Сонирхогч хуулийн этгээд тусгай зөвшөөрөл авах тухай өргөдлөө Зохицуулах газар буюу аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөлд гаргана.

21.2. Сонирхогч хуулийн этгээд тусгай зөвшөөрөл авах тухай өргөдлөө эрхлэх үйл ажиллагааны төрөлтэй уялдуулан дараахь бичиг баримтыг хавсаргана:

21.2.1. техник, эдийн засгийн үндэслэл;

21.2.2. эрчим хүч үйлдвэрлэхэд ашиглах эрчим хүчний нөөцийн судалгаа;

21.2.3. үйлдвэрлэх, дамжуулах, түгээх, хангах эрчим хүчний төрөл, хэмжээ, чанарын үзүүлэлт;

21.2.4. үйл ажиллагаандаа ашиглах тоног төхөөрөмжийн үндсэн үзүүлэлт;

21.2.5. үйлчлэх хүрээ, эзэмшлийн зааг, эрчим хүчний үйлдвэрлэл, хангамж, хэрэглээний тэнцэл;

21.2.6. байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ;

21.2.7. байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө;

21.2.8. тухайн хуулийн этгээдийн санхүү, хөрөнгийн нөөц, эдийн засгийн чадавхи;

21.2.9. үйл ажиллагаагаа эхлэх хугацаа, хөрөнгө оруулалтын хэмжээ, санхүүжүүлэх эх үүсвэр;

21.2.10. мэргэжлийн боловсон хүчин, тэдгээрийн дадлага, туршлага.

21.3. Зохицуулах газар, аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөл нь шаардлагатай гэж үзвэл өргөдөл, түүнд хавсаргасан баримтын талаар дүгнэлт гаргуулахаар хөндлөнгийн шинжээч томилж болно.

21.4. Тусгай зөвшөөрөл авах тухай өргөдлийг хүлээн авснаас хойш 60 хоногийн дотор тусгай зөвшөөрөл олгох эсэх шийдвэрийг гаргана.

21.5. Хэрэв өргөдөл, түүнд хавсаргасан баримтыг шаардлага хангаагүй гэж үзвэл түүнийг хүлээн авсан өдрөөс хойш 10 хоногийн дотор өргөдөл гаргагчид буцаана.

21.6. Зөвшөөрөл олгосон шийдвэр буюу олгохоос татгалзсан тухай үндэслэлийг нийтэлнэ.

21.7. Тусгай зөвшөөрлийг санхүүгийн чадавхитай, тухайн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж байсан буюу явуулах боломжтой хуулийн этгээдэд олгоно.

21.8. Нэг үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авахаар хэд хэдэн сонирхогч хуулийн этгээд өргөдөл гаргасан бол сонгон шалгаруулах замаар олгоно.

22 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрлийн хугацаа, түүнийг сунгах

22.1. Эрчим хүч үйлдвэрлэх, дамжуулах тусгай зөвшөөрлийн хугацаа 5-25 жил, эрчим хүчний барилга байгууламж барих тусгай зөвшөөрлийн хугацаа 5 хүртэл жил, бусад тусгай зөвшөөрлийн хугацаа 10 хүртэл жил байна.

22.2. Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг зохих ёсоор биелүүлсэн бөгөөд техник, технологийн хувьд цаашид үйл ажиллагаагаа хэвийн явуулах нөхцөл, боломжтой гэж тусгай зөвшөөрөл олгогч үзвэл тусгай зөвшөөрлийн хугацааг 25 хүртэл жилээр сунгана.

22.3. Тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгуулах тухай өргөдлийг тусгай зөвшөөрлийн хугацаа дуусахаас 180-аас доошгүй хоногийн өмнө гаргана.

22.4. Тусгай зөвшөөрөл нь түүнийг олгосон өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

23 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөлд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, шинэчлэх

23.1. Тусгай зөвшөөрөл олгосон нөхцөл өөрчлөгдсөн, эсхүл тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хүсэлт гаргасан бол тусгай зөвшөөрөл олгогч тусгай зөвшөөрлийг шинэчлэх буюу түүнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно.

24 дүгээр зүйл. Тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох

24.1. Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь энэ

хууль болон тусгай зөвшөөрөлд заасан шаардлагыг биелүүлээгүй тохиолдолд тусгай зөвшөөрөл олгогч зөрчлийг арилгах тухай хугацаатай үүрэг өгнө.

24.2. Заасан хугацаанд зөрчилөө арилгаагүй бол эрчим хүчний хяналтын улсын байцаагч тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид зохих шийтгэл ногдуулж, тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлнэ. Тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн нь тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч үйл ажиллагаагаа зогсоох үндэслэл болохгүй.

24.3. Тусгай зөвшөөрөл олгогч дараахь үндэслэлээр түүнийг хүчингүй болгоно:

24.3.1. тусгай зөвшөөрлийн хугацаа дууссан;

24.3.2. тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч татан буугдсан, дампуурсан;

24.3.3. тусгай зөвшөөрлийг хууль бусаар олж эзэмшсэн нь тогтоогдсон;

24.3.4. энэ хуулийн 24.2-т заасны дагуу тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн боловч зөрчлийг хугацаанд нь арилгаагүй;

24.3.5. байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээний төлөвлөгөө биелүүлээгүй буюу байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль тогтоомж зөрчсөн;

24.3.6. хуульд заасан бусад үндэслэл.

24.4. Тусгай зөвшөөрөл олгогч тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох тухай мэдэгдлийг тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид өгснөөс хойш 30 хоногт багтаан хүчингүй болгосон шийдвэр гаргана.

24.5. Тусгай зөвшөөрлийн хүчингүй болсон нь түүнийг эзэмшигч хуулийн этгээдийн байгаль орчныг нөхөн сэргээх болон бусад үүргээс чөлөөлөгдөх үндэслэл болохгүй.

24.6. Тусгай зөвшөөрөл олгогч тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон тохиолдолд эрчим хүч үйлдвэрлэх, дамжуулах, түгээх найдвартай ажиллагааг хангах, хэрэглэгчдийн эрчим хүчний хангамжийг тасалдуулахгүй байх үүднээс бусад тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээр энэхүү үйл ажиллагааг гүйцэтгүүлж болно.

25 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн үүрэг

25.1. Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь дараахь үүрэг хүлээнэ:

25.1.1. тусгай зөвшөөрлийг бусдад шилжүүлэхгүй байх;

25.1.2. хууль тогтоомж, эрчим хүчний техникийн ашиглалт, аюулгүй

ажиллагааны дүрэм, журам, тусгай зөвшөөрөлд заасан нөхцөл, шаардлага, тусгай зөвшөөрөл олгогчийн шийдвэрийг дагаж мөрдөх;

25.1.3. санхүүгийн тайлан бүртгэлийг тусгай зөвшөөрөл олгосон үйл ажиллагааны төрөл тус бүрээр, тусгай зөвшөөрөлд хамаарахгүй үйл ажиллагааны тайлан бүртгэлээс тусад нь хөтлөх;

25.1.4. аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан санхүүгийн тайланг тусгай зөвшөөрөл олгогчид жил бүр гаргаж өгөх;

25.1.5. нэгдсэн сүлжээ, төвлөрсөн дулаан хангамжийн дүрмийн дагуу цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэх, дамжуулах, түгээх, хангах;

25.1.6. энэ хуулийн 9.1.8-д заасан нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд тусгай зөвшөөрөл олгогчид мэдэгдэх, зөвшөөрөл авах;

25.1.7. тусгай зөвшөөрөл олгогчийн эрх бүхий ажилтнаас эрх мэдлийнхээ хүрээнд тавьсан шаардлагыг биелүүлэх, өөрийн байр, байгууламжид нэвтрүүлэх, ажил үүргээ биелүүлэх нөхцлөөр хангах;

25.1.8. тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн техник, эдийн засгийн үйл ажиллагаанд үнэлгээ өгөхөд шаардлагатай мэдээллийг тусгай зөвшөөрөл олгосон байгууллагын шаардсанаар цаг тухайд нь үнэн зөвөөр гаргаж өгөх;

25.1.9. цахилгаан, дулаан дамжуулах, түгээх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь цахилгаан, дулаан дамжуулах, түгээх сүлжээг өргөтгөх, шинэчлэх, талаар 3 - 5 жилийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөг боловсруулахдаа харилцагч бусад тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн саналыг авч, тусгай зөвшөөрөл олгогчид жил бүр тодотгож мэдэгдэх;

25.1.10. үйл ажиллагаагаа эрчим хүчний хангамжид нөлөө үзүүлэхүйц байдлаар тодорхой хугацаагаар зогсоох шаардлагатай бол тусгай зөвшөөрөл олгогчид 6-аас доошгүй сарын өмнө мэдэгдэх;

25.1.11. үйл ажиллагаагаа эхлэхээс өмнө байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээг эрх бүхий байгууллагаар хийлгэх, байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээх жил бүрийн төлөвлөгөө боловсруулж, холбогдох байгууллагаар батлуулж мөрдөх;

25.1.12. холбогдох дүрэм, журам, норм, стандарт, тусгай зөвшөөрөлийн нөхцөл, шаардлагыг хангаж ажиллах, үйл ажиллагаагаа технологийн горимын дагуу осол аюулгүй, техникийн өндөр түвшинд явуулах.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ҮНЭ, ТАРИФ

26 дугаар зүйл. Тариф тогтоох зарчим

26.1. Тарифыг цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэх, дамжуулах, түгээх, диспетчерийн зохицуулалт хийх болон хангах үйл ажиллагаа тус бүрээр тогтооно.

26.2. Тариф тогтоохдоо дараахь зарчмыг баримтална:

26.2.1. үйл ажиллагааны бодит өртөг, зардалд тулгуурлах;

26.2.2. цахилгаан, дулааны хангалтад хэрэглэгчдээс тавих шаардлагатай уялдуулан хэрэглэгчийн зэрэглэл тус бүрээр өртөг, зардлыг хуваарилах;

26.2.3. эрчим хүчний хэрэглээг зохицуулах боломжтой байх;

26.2.4. үнийн тогтвортой байдлыг хангах;

26.2.5. тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн орлого нь түүний санхүүгийн чадавхи хэвийн байлгахуйц хэмжээнд байх;

26.2.6. цахилгаан, дулааны тарифын бүтэц хэрэглэгчид ойлгомжтой, энгийн байх;

26.2.7. эрчим хүч үйлдвэрлэх, дамжуулах, түгээх, хангах, диспетчерийн зохицуулалт хийх үйл ажиллагаанд техник, технологийн найдвартай ажиллагааны шаардлагад нийцүүлэн хамгийн бага өртгийн зарчмыг мөрдөх;

26.2.8. өртөг нь сүүлийн жилүүдэд гарсан зардлын гүйцэтгэлд үндэслэгдсэн байх бөгөөд зардлын бүтэцэд ирээдүйд оруулах хөрөнгө оруулалт, шинэчлэлийн зардалд бодогдох элэгдэл, хорогдлыг оруулахгүй байх.

26.3. Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн тооцож гаргасан өртөг, зардлын үндэслэл, үнэн зөв байдлад Зохицуулах газар үнэлгээ өгөх үүрэгтэй бөгөөд шаардлага хангахгүй тохиолдолд дахин боловсруулахаар буцаана. Зохицуулах газар нь өөрийн санал, тооцоогоор тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн өмнөөс үнэлгээ, тооцоог нөхөж гүйцэтгэхгүй.

26.4. Зохицуулах газар нь тарифыг тодорхойлох аргачлал болон тариф хянах, шалгах журмыг гаргаж нийтэлнэ.

27 дугаар зүйл. Тариф, гэрээний үнэ

27.1. Зохицуулах газар, аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөл нь хангагчаас үзүүлж байгаа үйлчилгээний нөхцөл, тарифыг жил бүр, хангагч хүсэлт гаргасан тохиолдолд хагас жилд нэг удаа хянана.

27.2. Хэрэглэгч нь зохицуулалттай хангалтын төлбөрийг нийтлэгдсэн тарифаар, зохицуулалтгүй хангалтын төлбөрийг гэрээний үнээр төлнө.

27.3. Зохицуулах газар нь зохицуулалтгүй хангалтаар үйлчлүүлж болох хэрэглэгчийг тэдгээрийн цахилгаан, дулааны хэрэглээг үндэслэн тогтооно. Эдгээр хэрэглэгч нь зохицуулалттай, эсхүл зохицуулалтгүй хангалтын алианаар үйлчлүүлэхээ сонгох эрхтэй.

27.4. Зохицуулалттай хангах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь тариф өөрчлөх саналаа зардлын бүтцийн зүйлчилсэн жагсаалтын хамт Зохицуулах газарт өгнө.

27.5. Зохицуулах газар нь эрчим хүчний тарифт орох өөрчлөлтийн талаар түүнийг мөрдөж эхлэхээс 15-аас доошгүй хоногийн өмнө хэрэглэгчид мэдэгдэх буюу хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр мэдээлнэ.

27.6. Тариф болон гэрээний үнэ нь эрчим хүчний хангамжийн дараахь үзүүлэлт болон бусад хүчин зүйлээс хамааран тодорхой бүлэг хэрэглэгчийн хувьд ялгаатай байж болно:

27.6.1. захиалсан дээд чадал, гэрээнд заасан хэрэглээ;

27.6.2. ачааллын горим;

27.6.3. хэрэглэгчийн ачааллаа зохицуулах чадвар буюу эрчим хүчний тасалдлыг хүлээн зөвшөөрөх боломж;

27.6.4. хангагчийн харьяалах нутаг

дэвсгэр;

27.6.5. гэрээний хугацаа;

27.6.6. бусад хүчин зүйлс.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

ХАНГАГЧ, ХЭРЭГЛЭГЧИЙН ХАРИЛЦАА

28 дугаар зүйл. Эрчим хүчээр хангах гэрээ

28.1. Эрчим хүчээр хангагч, хэрэглэгчийн харилцааг Иргэний хуулийн 226 дугаар зүйл, энэ хууль, аж ахуйн харилцааны дүрэм, эрчим хүчээр хангагч, хэрэглэгчийн хооронд байгуулсан гэрээгээр зохицуулна.

28.2. Иргэнтэй байгуулах эрчим хүчээр хангах гэрээнд хэрэглэх эрчим хүчний хэмжээ, чанар, төлбөр, тооцооны журам, гэрээ байгуулагч талуудын эрх, үүрэг, хариуцлага тооцох журам, шаардлагатай бусад асуудлыг тусгана.

28.3. Хуулийн этгээдтэй байгуулах эрчим хүчээр хангах гэрээнд энэ хуулийн 28.2-т зааснаас гадна эрчим хүчний хэрэглээний горим, сар бүрийн хуваарь, хэрэглэгч хуулийн этгээдийн харилцах данснаас төлбөрийг банкны байгууллагаар шууд хийлгэх нөхцөл, төлбөрийн барьцаа болон шаардлагатай бусад асуудлыг тусгана.

28.4. Эрчим хүчээр хангагч нь хэрэглэгчийн төлбөрийн чадварын талаар харилцагч банкны байгууллагаас гаргасан баталгааг үндэслэн эрчим хүчээр хангах гэрээг байгуулж болно.

28.5. Хэрэглэгч энэ хуулийн 27.5-д заасны

дагуу мэдэгдсэнээс хойш 15 хоногийн дотор хангагчтай байгуулсан гэрээндээ зохих өөрчлөлт оруулах бөгөөд гэрээндээ өөрчлөлт оруулаагүй нь энэхүү өөрчлөлтийг мөрдөхөөс татгалзах үндэслэл болохгүй.

29 дүгээр зүйл. Эрчим хүчээр хангагчийн эрх, үүрэг

29.1. Эрчим хүчээр хангагч нь Иргэний хуулийн 228 дугаар зүйл, энэ хуулийн 25 дугаар зүйлд зааснаас гадна дараахь эрх, үүрэгтэй:

29.1.1. стандартын шаардлагад нийцсэн эрчим хүчээр хэрэглэгчийг хангах;

29.1.2. эрчим хүчний төлөвлөгөөт таслалтын талаар хэрэглэгчид 4-өөс доошгүй цагийн өмнө урьдчилан мэдэгдэх;

29.1.3. гэрээнд заасан үйлчилгээний түвшинг хангах;

29.1.4. гэрээнд заасан хугацаанаас эхлэн эрчим хүчээр хангах;

29.1.5. эрчим хүчийг тасласан шалтгаан арилсан даруй эрчим хүчний хангамжийг сэргээх;

29.1.6. эрчим хүчээр хангагчийн эрх бүхий ажилтан ажил, үүргийн шаардлагаар хэрэглэгчийн эрчим хүчний тоног төхөөрөмжид үзлэг шалгалт хийх, энэ зорилгоор орон байранд нэвтрэх;

29.1.7. хэрэглэсэн эрчим хүчнийхээ төлбөрийг гэрээнд заасан хугацаанд төлөөгүй хэрэглэгчдийг эрчим хүчээр хангах гэрээг цуцлах, энэ хуулийн 33.1-д заасныг зөрчиж шугам сүлжээний хамгаалалтын зурваст буусан хэрэглэгчийг эрчим хүчээр хангахаас татгалзах;

29.1.8. энэ хуулийн 32.2-т заасны дагуу хэрэглэгчийн эрчим хүчний хангамжийг түдгэлзүүлэх;

29.2. Эрчим хүчээр хангагч нь хууль тогтоомж, гэрээнд заагаагүй нөхцөл, шаардлага тавьж хэрэглэгчийн эрхийг хязгаарлахыг хориглоно.

30 дугаар зүйл. Хэрэглэгчийн эрх, үүрэг

30.1. Хэрэглэгч нь Иргэний хуулийн 227 дугаар зүйлд зааснаас гадна дараахь эрх, үүрэгтэй.

30.1.1. эрчим хүчээр хангагдах;

30.1.2. эрчим хүчний төлбөрөө гэрээнд заасан хугацаанд бүрэн төлөх;

30.1.3. техникийн ашиглалтын болон аюулгүй ажиллагааны дүрмийг мөрдөх;

30.1.4. эрчим хүчээр хангагчийн төлөөлөгчийг үйл ажиллагаагаа явуулах боломжоор хангах;

30.1.5. эрчим хүчээр хангагч гэрээний үүргээ зохих ёсоор биелүүлээгүйгээс эрчим хүч дутуу нийлүүлсэн, гэрээнд заасан тоо хэмжээ, чанарын үзүүлэлт бүхий эрчим хүчээр хангаагүй бол эрчим хүчний төлбөрийг бүрэн буюу зарим хэсгийг төлөхөөс татгалзах, хохирлоо нөхөн

төлүүлэхээр нэхэмжлэх;

30.1.6. энэ хуулийн 32.2., 32.3.-т зааснаас бусад үндэслэлээр эрчим хүчний хэрэглээг түдгэлзүүлснээс учирсан хохирлоо нөхөн төлүүлэх;

30.1.7. эрчим хүчний тоолуур, хэмжүүрийн бүрэн бүтэн байдлыг хариуцах;

30.1.8. өөрийн эзэмшлийн шугам сүлжээ, тоног төхөөрөмжийн бүрэн бүтэн, аюулгүй байдлыг хангах;

30.1.9. байгалийн гамшиг, гэнэтийн буюу давагдашгүй хүчин зүйлийн шинжтэй нөхцөл байдал үүссэнээс бусад тохиолдолд гэрээнд заасан эрчим хүчийг авахгүй болсон тохиолдолд энэ тухайгаа эрчим хүчээр хангагчид 7 хоногийн өмнө мэдэгдэх;

30.1.10. түгээх, зохицуулалттай, эсхүл зохицуулалтгүй хангах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн зөвшөөрлөө өөрийн эзэмшлийн шугам, тоног төхөөрөмжөөс бусад хэрэглэгчийг холбуулах;

30.1.11. өөрийн шугам, тоног төхөөрөмжөөр дамжуулан эрчим хүч бусдад дамжуулах, түгээх, тухайн хангагчаас үйлчилгээний төлбөрийг гэрээний дагуу авах.

30.2. Цахилгаан хангамж тасалдсан тохиолдолд хүний амь нас, улсын эрх ашиг, хэрэглэгчийн үйл ажиллагаанд ноцтой хохирол учирч болох онцлогтой хэрэглэгч өөрийн нөөц цахилгааны эх үүсвэртэй байна. Эдгээр хэрэглэгчийг зэрэглэлд нь үндэслэн Зохицуулах газар, аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөл тогтооно.

31 дүгээр зүйл. Эрчим хүчний төлбөр хийх, торгууль ногдуулах

31.1. Эрчим хүчээр хангагч, хэрэглэгчийн хооронд хийх эрчим хүчний хэрэглээний тооцоог эрх бүхий байгууллагын баталгаажуулсан тоолуурын заалтыг үндэслэн мөрдөгдөж байгаа тариф, гэрээний үний дагуу тооцно.

31.2. Гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол хэрэглэгч нь нийлүүлээгүй буюу дутуу нийлүүлсэн эрчим хүчний үнийн дүнгийн 5.0 хүртэл хувьтай тэнцэх хэмжээний торгуулийг эрчим хүчээр хангагчаас нэхэмжлэх эрхтэй.

31.3. Эрчим хүчээр хангагч нь гэрээнд заасан хугацаанд эрчим хүчний төлбөрөө төлөөгүй буюу зохих ёсоор төлөөгүй хэрэглэгчид хугацаа хожимдуулсан хоног тутамд төлөгдөөгүй төлбөрийн үнийн дүнгийн 0.5 хүртэл хувьтай тэнцэх алданги ногдуулна.

31.4. Энэ хуулийн 31.2, 31.3-т заасан торгууль, алдангийн хэмжээ нийлүүлээгүй буюу дутуу нийлүүлсэн эрчим хүчний үнийн дүнгийн буюу

төлөөгүй төлбөрийн 50 хувиас хэтэрч болохгүй.

32 дугаар зүйл. Эрчим хүчний хангамж, хэрэглээг түдгэлзүүлэх

32.1. Эрчим хүчний хяналтын улсын байцаагч дараахь тохиолдолд тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн үйл ажиллагааг бүхэлд нь буюу зарим тоног төхөөрөмжийн ашиглалтыг зөрчлийг арилгах хүртэл хугацаагаар түдгэлзүүлнэ:

32.1.1. үйлдвэрлэлийн осол гарах болон хүний эрүүл мэнд, амь насанд аюул учруулахуйц нөхцөл байдал бий болсон;

32.1.2. эрчим хүчний тоног төхөөрөмж, шугам сүлжээ нь ашиглалт, аюулгүй ажиллагааны шаардлага хангахгүй болсон;

32.1.3. үйлдвэрлэн гаргаж байгаа эрчим хүч нь стандарт, чанарын шаардлага хангахгүй байгаа;

32.1.4. эрчим хүчний хяналтын улсын байцаагчаас тавьсан шаардлагыг удаа дараа биелүүлээгүй;

32.2. Эрчим хүчээр хангагчийн эрх бүхий ажилтан дараахь тохиолдолд хэрэглэгчийн эрчим хүчний хэрэглээг зөрчлийг арилгах хүртэл хугацаагаар түдгэлзүүлнэ:

32.2.1. эрчим хүч хэрэглэсний төлбөрөө хугацаанд нь төлөөгүй;

32.2.2. эрчим хүчний тоолуур, хэмжүүр, тэдгээрийн эд анги, битүүмжлэл, байрлал, холболтыг дур мэдэн өөрчилсөн буюу хэвийн ажиллагааг алдагдуулсан;

32.2.3. тоолуургүй тохиолдолд гэрээнд тусгагдаагүй хэлбэрээр эрчим хүч хэрэглэсэн;

32.2.4. хангагчийн зөвшөөрөлгүйгээр өөрийн хэрэглээний хүрээнээс өөр хэрэглэгчийг эрчим хүчээр хангасан;

32.2.5. байгалийн гамшиг, гэнэтийн буюу давагдашгүй хүчин зүйлийн шинжтэй нөхцөл байдал үүссэн, түлшний хомсдол бий болсон, эрчим хүчний хангамжид осол, саатал гарсан, хүний амь нас, эд хөрөнгөд аюул учрах, гал түймэр гарах нөхцөл үүссэн;

32.2.6. хэрэглэгч өөрийн байранд нэвтрэн үзлэг хийх боломжийг хангагчийн эрх бүхий ажилтанд олгоогүй.

32.3. Эрчим хүчний хяналтын улсын байцаагч энэ хуулийн 32.2-т зааснаас гадна дараахь тохиолдолд хэрэглэгчийн эрчим хүчний хэрэглээг зөрчлийг арилгах хүртэл хугацаагаар түдгэлзүүлнэ:

32.3.1. хэрэглэгчийн эрчим хүчний тоног төхөөрөмж, шугам сүлжээ нь ашиглалт, аюулгүй ажиллагааны шаардлага хангахгүй болсон;

32.3.2. эрчим хүч хэрэглэх техникийн нөхцөлийг зөрчсөн;

32.3.3. гэрээгээр тогтоосон цахилгаан чадлын хэрэглээг хэтрүүлсэн.

32.4. Эрчим хүчний хяналтын улсын байцаагч нь тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн үйл ажиллагааг түдгэлзүүлэх болсон тухайгаа тусгай зөвшөөрөл олгогчид урьдчилан, хэрэглэгчийн эрчим хүчний хэрэглээг түдгэлзүүлсэн тухайгаа эрчим хүчээр хангагчид тус тус мэдэгдэнэ.

32.5. Эрчим хүчний хяналтын улсын байцаагч, эрчим хүчээр хангагчийн эрх бүхий ажилтан нь тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн үйл ажиллагаа, хэрэглэгчийн эрчим хүчний хэрэглээг түдгэлзүүлэх болсон талаар тэдэнд 48-аас доошгүй цагийн өмнө мэдэгдэж, шийдвэртээ түдгэлзүүлэх болсон үндэслэлийг тодорхой зааж, тоног төхөөрөмж, тоолуур, хэмжүүр болон шаардлагатай бусад хэрэгслийг битүүмжилнэ. Эрчим хүчний хяналтын улсын байцаагч хүний амь нас, улсын эрх ашиг, бусад хэрэглэгчийн үйл ажиллагаанд ноцтой хохирол учирч болохуйц байдал бий болсон тохиолдолд тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн үйл ажиллагаа, хэрэглэгчийн эрчим хүчний хэрэглээг урьдчилан мэдэгдэхгүйгээр түдгэлзүүлж болно.

32.6. Эрчим хүчний хэрэглээ, үйл ажиллагааг нь түдгэлзүүлсэн тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч, хэрэглэгч нь түдгэлзүүлсэн шалтгааныг арилгасан тухайгаа түдгэлзүүлсэн эрчим хүчний хяналтын улсын байцаагч, хангагчийн эрх бүхий ажилтанд мэдэгдэж шалгуулахаас өмнө битүүмжилсэн тоног төхөөрөмж, хэрэгслийг ашиглахыг хориглоно.

32.7. Энэ хуулийн 32.1, 32.2, 32.3-т заасны дагуу эрчим хүчний хэрэглээ, үйл ажиллагааг түдгэлзүүлсэн нь хууль тогтоомж, тусгай зөвшөөрөл, гэрээний нөхцөл, шаардлагыг зөрчөөгүй бусад тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч, хэрэглэгчийн эрхийг хөндөхгүй.

33 дугаар зүйл. Шугам сүлжээний хамгаалалтын зурвас

33.1. Шугам сүлжээ нь аюулгүй байдлыг хангах хамгаалалтын зурвастай байна. Хамгаалалтын зурвасын дотор гэр, орон сууц, барилга байгууламж барих, шугам сүлжээ өмчлөгч, эзэмшигчийн зөвшөөрснөөс бусад үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно.

33.2. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга шугам сүлжээг хамгаалах дүрмийн дагуу хамгаалалтын зурвасын хэмжээг тогтооно.

33.3. Хамгаалалтын зурвасын дотор тарьсан, ургасан мод, бут нь шугам сүлжээнд гэмтэл учруулахаар буюу үзлэг; үйчлэгээ хийхэд саад болохоор бол мод, бутны өмчлөгч, эзэмшигч нь түүнийг шилжүүлэн суулгах, тайрах, огтлох үүрэгтэй.

33.4. Эрчим хүчний хяналтын улсын байцаагч, эрчим хүчээр хангагчийн эрх бүхий ажилтан нь шугам сүлжээнд үзлэг, үйлчилгээ хийх, хяналт хэрэгжүүлэх зорилгоор хамгаалалтын зурвасын дагуу бусдын эзэмшил, ашиглалтад байгаа газар, барилга байгууламжид нэвтрэн орох, дайран өнгөрөх, өмчлөгч, эзэмшигч нь энэ хуулийн 33.3-т заасан үүргээ биелүүлээгүй бол уг мод, бутыг шилжүүлэн суулгуулах, хэрэв боломжгүй бол тайрч огтлуулах арга хэмжээ авах эрхтэй.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

ХЯНАЛТ, ХАРИУЦЛАГА

34 дүгээр зүйл. Эрчим хүчний тухай хууль тогтоомжийн биелэлтэд тавих хяналт

34.1. Эрчим хүчний тухай хууль тогтоомжийн биелэлтэд эрчим хүчний улсын хяналтын байгууллага, улсын байцаагч дараахь чиглэлээр мэргэжлийн хяналт тавина:

34.1.1. эрчим хүчний барилга байгууламж, тоног төхөөрөмжийн угсралт, засвар, ашиглалт, аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг хэрэгжүүлэхэд тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч болон хэрэглэгчид хяналт тавих;

34.1.2. эрчим хүчийг зүй зохистой, хэмнэлттэй хэрэглэхэд болон шугам сүлжээг хамгаалах шаардлагыг мөрдүүлэхэд хяналт тавих;

34.1.3. эрчим хүчний барилга байгууламж, тоног төхөөрөмжид гарсан осол, аваарийг судалж дүгнэлт гаргах, осол аваариас урьдчилан сэргийлэх;

34.1.4. зуух, даралтат сав, шугам хоолой, цахилгаан, механик тоног төхөөрөмжийг бүртгэлд хамруулан холбогдох норм, дүрэмд заасан хугацаанд нь техникийн туршилт, магадлалт хийн баталгаажуулж, ашиглах зөвшөөрөл олгох;

34.1.5. 0.07 МПа-аас дээш даралттай уурын, 115 °C-ийн хэмээс дээш халуунтай усны шугам хоолой, зуух, даралтат савны угсралт, засварын ажил гүйцэтгэх зөвшөөрлийг олгож, угсралт, засварын ажлын чанарын баталгаажилтыг хангуулах.

34.2. Хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах байгууллага эрчим хүчний хангамж, мөрдөж байгаа үнэ, тарифын үндэслэлд олон нийтийн хяналт тавина.

35 дугаар зүйл. Маргаан шийдвэрлэх

35.1. Зохицуулах газар, аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөл нь өөрийн эрх мэдэлд хамаарах асуудлаар тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн хооронд болон тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч, хэрэглэгчийн хооронд үүссэн маргааныг шийдвэрлэнэ.

35.2. Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч,

хэрэглэгч нь эрх бүхий байгууллага, ажилтны гаргасан шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл шүүхэд гомдол гаргаж болно.

36 дугаар зүйл. Хохирлыг нөхөн төлөх

36.1. Эрчим хүчээр хангагч гэрээний үүргээ биелүүлээгүй буюу хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр эрчим хүчийг тасалдуулсны улмаас хэрэглэгчид учирсан шууд хохирлыг нөхөн төлнө. Хохирлын хэмжээг эрчим хүчээр хангагч, хэрэглэгч хамтран тогтоож, актаар баталгаажуулсан байна.

36.2. Энэ хуулийн 29.1.6-д заасан үйл ажиллагаа явуулах үед эрчим хүчээр хангагч нь хэрэглэгчид хохирол учруулсан бол хохирлыг нөхөн төлнө.

36.3. Энэ хуулийн 29.1.2-д заасны дагуу эрчим хүчний төлөвлөгөөт таслалтын талаар хэрэглэгчид урьдчилан мэдэгдсэн байхад хэрэглэгч өөрийн буруугаас хохирол хүлээсэн бол хохирлыг эрчим хүчээр хангагч хариуцахгүй.

37 дугаар зүйл. Эрчим хүчний тухай хууль тогтоомж зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

37.1. Эрчим хүчний тухай хууль тогтоомжийг зөрчсөн гэм буруутай этгээдэд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол шүүгч болон эрчим хүчний хяналтын улсын байцаагч дор дурдсан захиргааны шийтгэл ногдуулна:

37.1.1. тусгай зөвшөөрөлгүйгээр үйл ажиллагаа эрхэлсэн, эсхүл тусгай зөвшөөрлөө бусдад шилжүүлсэн буюу бусдын тусгай зөвшөөрлөөр үйл ажиллагаа явуулсан, эрх бүхий байгууллагаас хянаж баталснаас өөр үнэ, тарифаар эрчим хүчийг борлуулсан бол олон борлуулалтын орлогыг хурааж, албан тушаалтныг 3000 – 60000 төгрөгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг 50000-250000 төгрөгөөр торгох;

37.1.2. эрчим хүчний хяналтын улсын байцаагчийн шаардлага, өгсөн үүргийг биелүүлээгүй, хяналт, шалгалт хийхэд саад учруулсан, бүртгэл хөтлөх, мэдээ, тайлан гаргах журам зөрчсөн, санаатайгаар худал ташаа мэдээлэл гаргаж өгсөн иргэнийг 5000-50000 төгрөгөөр, албан тушаалтныг 3000 – 60000 төгрөгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг 50000-250000 төгрөгөөр торгох;

37.1.3. энэ хуулийн 30.1.-д заасан болон гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй иргэнийг 5000-50000 төгрөгөөр, албан тушаалтныг 10000-60000 төгрөгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг 50000 – 250000 төгрөгөөр торгох;

37.1.4. хууль тогтоомж, гэрээ, тусгай зөвшөөрөлд заагаагүй нөхцөл, шаардлага

тавьж хэрэглэгчийн эрхийг хязгаарласан, энэ хуулийн 32.1, 32.2, 32.3-т зааснаас бусад үндэслэлээр эрчим хүчний хангамж, хэрэглээг түдгэлзүүлсэн албан тушаалтныг 5000 – 50000 төгрөгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг 80000 – 250000 төгрөгөөр торгох;

37.1.5. эрчим хүчний тоолуур, хэмжүүр, тэдгээрийн эд анги, битүүмжлэл, байрлал, холболтыг дур мэдэн өөрчилсөн буюу хэвийн ажиллагааг нь алдагдуулсан, зөвшөөрөлгүйгээр эрчим хүч хэрэглэсэн, шугам сүлжээг хамгаалах, цахилгаан, дулаан хэрэглэх дүрмийг зөрчсөн бол хууль бусаар хэрэглэсэн эрчим хүчний үнэ, учруулсан хохирлыг нөхөн төлүүлж буруутай иргэнийг 10000 – 50000 төгрөгөөр, албан тушаалтныг 20000-60000 төгрөгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг 80000 – 250000 төгрөгөөр торгох;

37.1.6. тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлага, энэ хуулийн 25.1.3, 25.1.4, 25.1.6, 25.1.7,

25.1.9, 25.1.10-т заасан үүрэг, нэгдсэн сүлжээ, төвлөрсөн дулаан хангамжийн дүрэм, эрчим хүчний барилга байгууламж, тоног төхөөрөмжийн угсралт, засвар, ашиглалт, аюулгүй ажиллагааны норм, стандарт, дүрэм, журам, Зохицуулах газрын тогтоолыг зөрчсөн, үйлдвэрлэлийн осол, аваар гаргасан, эд хөрөнгийн хохирол учруулсан, техникийн гэмтэл гарахад хүргэсэн бол учруулсан хохирлыг нөхөн төлүүлж буруутай иргэнийг 5000 – 50000 төгрөгөөр, албан тушаалтныг 20000-60000 төгрөгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг 100000 – 250000 төгрөгөөр торгох.

38 дугаар зүйл. Хууль хүчин төгөлдөр болох

38.1. Энэ хуулийг 2001 оны 4 дүгээр сарын 15-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

**2001 оны 2 дугаар
сарын 1-ний өдөр**

**Улаанбаатар
хот**

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬ (1995 ОНЫ) ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. 1995 оны 12 дугаар сарын 1-ний өдөр батлагдсан Эрчим хүчний тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Л.ЭНЭБИШ

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Эрчим хүчний

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

**2001 оны 2 дугаар
сарын 2-ны өдөр**

**Улаанбаатар
хот**

ГЭРЭЭ СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ

Нэгдүгээр зүйл. Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Солонгос Улсын Засгийн газрын Экспорт-Импорт банк /Эдийн засгийн хөгжлийн хамтын ажиллагааны сан/-ны хооронд 2000 оны 9 дүгээр сарын 9-ний өдөр байгуулсан Хөдөөгийн цахилгаан холбооны төслийн зээлийн

Гэрээг Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

**2001 оны 2 дугаар
сарын 2-ны өдөр**

**Улаанбаатар
хот**

БАНКНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Банкны тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 1,3 дахь хэсгийн "олгох зээл", 3 дахь хэсгийн 3 дахь заалтын "олгосон зээл", гэсний дараа" зээлтэй адилтган тооцох бусад актив хөрөнгө," гэж тус тус нэмсүгэй.

"2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан албадлагын арга хэмжээг хэрэгжүүлэх журмыг Монголбанк тогтооно."

3 дугаар зүйл. Банкны тухай хуулийн дараахь зүйлийн хэсэг, заалтыг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/ 3 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг:

"1. Хувь нийлүүлэгчдийн оруулсан мөнгөн хөрөнгөөс бүрдсэн дүрмийн сантай, хувь нийлүүлэгчид нь оруулсан хөрөнгийнхөө хэмжээгээр санхүүгийн хариуцлага хүлээдэг, бусдын мөнгөн хөрөнгийг хуримтлуулан хадгалж, өөрийн нэрийн өмнөөс зээл олгох, төлбөр тооцоо зэрэг санхүүгийн зуучлалын ажил үйлчилгээ үзүүлэх үйл ажиллагааг Монголбанкны тусгай зөвшөөрөлтэйгээр эрхэлдэг, ашгийн төлөө хуулийн этгээдийг банк гэнэ."

2/ 16 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг:

"4. Банкны худалдан авах үнэт цаасны эзэмшлийн нийт дүн нь банкны өөрийн хөрөнгийн 20 хувиас хэтэрч болохгүй бөгөөд энэ нь нэг компанийн гаргасан хувьцааны нийт дүнгийн 10 хувиас дээшгүй байна. Үүнд Засгийн газар, Төвбанкнаас гаргасан аливаа үнэт цаас хамаарахгүй."

3/ 25 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 6 дахь заалт:

"6/банкны хянан шалгагч /хянан шалгагчдын зөвлөл/-ийн асуудлыг Компанийн тухай хуулийн 92 дугаар зүйлийн дагуу зохицуулна."

4/ 27 дугаар зүйлийн 9 дэх хэсгийн эхний өгүүлбэр:

"9. Банкны хувь нийлүүлэгч дүрмийн санд оруулсан хөрөнгөө Монголбанкны зөвшөөрлөөр худалдах, өв залгамжлах, бэлэглэх, гэрээслэхээс өөрөөр буцааж авахыг хориглоно."

Хувь нийлүүлэгч дүрмийн санд оруулсан хөрөнгөө худалдах, өв залгамжлуулах, бэлэглэх, гэрээслүүлэхээр байгуулсан гэрээ нь хууль тогтоомжид заасан нөхцөл, шаардлагыг зөрчсөн нь шүүхийн шийдвэрээр нотлогдсон бол Монголбанк зохих зөвшөөрлийг олгохгүй байх эрхтэй.

4 дүгээр зүйл. Банкны тухай хуулийн "хөндлөнгийн хяналтын байгууллага" гэснийг "аудитын байгууллага", 31 дүгээр зүйлийн 1 хэсгийн 4 дэх заалтын "торгууль" гэснийг "энэ хуулийн 49 дүгээр зүйлд заасан захиргааны шийтгэл" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2001 оны 2 дугаар
сарын 2-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МӨНГӨН ХАДГАЛАМЖ, ТӨЛБӨР ТООЦОО, БАНКНЫ ЗЭЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Мөнгөн хадгаламж, төлбөр тооцоо, банкны зээлийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн дараахь зүйл, хэсэгт дор дурдсан агуулгатай хэсэг, өгүүлбэр нэмсүгэй:

1/ 12 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг:

"4.Банк дараахь тохиолдолд дансыг хааж болно:

1/харилцагч данс хаалгах хүсэлтээ бичгээр гаргасан;

2/ харилцагчтай байгуулсан гэрээнд заасан нөхцөл биелэгдсэн;

3/хууль тогтоомжид заасан бусад үндэслэлээр."

2/ 29 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт :

"Банк найдвартай гэж үзвэл зээлдэгчийн үйл ажиллагаанаас олох орлого, үр шимийг гэрээ, батлан даалтын үндсэн дээр зээлийн барьцаанд авч болно. Зээлдэгчийн үйл ажиллагаанаас олох орлого, үр шимийг зээлийн барьцаанд авах журмыг

Монголбанк тогтооно."

2 дугаар зүйл. Мөнгөн хадгаламж, төлбөр тооцоо, банкны зээлийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"9 дүгээр зүйл. Мөнгөн хадгаламжийн баталгаа

Хадгалагч дампуурах буюу татан буугдах тохиолдолд мөнгөн хадгаламж, түүний хүүг Иргэний хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсэг, Банкны тухай хуулийн 45 дугаар зүйлд заасан дараалал баримтлан олгоно."

3 дугаар зүйл. Мөнгөн хадгаламж, төлбөр тооцоо, банкны зээлийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн "38 " гэснийг "8 " гэж өөрчилсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮҮЛЬ

2001 оны 2 дугаар
сарын 2-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

УЛСЫН ТЭМДЭГТИЙН ХУРААМЖИЙН ХҮҮЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын Тэмдэгтийн хураамжийн хуулийн 18 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт дор дурдсан агуулгатай 12 дахь заалт нэмсүгэй:

банкны эрх хүлээн авагч нараас гаргасан нэхэмжлэл."

"12/ төлбөрийн чадваргүй болсон банкинд томилогдсон банкны бүрэн эрхт төлөөлөгч,

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮҮЛЬ

2001 оны 2 дугаар
сарын 2-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ИРГЭНИЙ ХҮҮЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Иргэний хуулийн 368 дугаар зүйлд дор дурдсан агуулгатай 6 дахь хэсэг нэмсүгэй:

эхлэн банк ба банк бус санхүүгийн байгууллага захиран зарцуулах эрхтэй."

"6. Зээлдэгч зээлийн гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй тохиолдолд барьцааны эд хөрөнгийг үл маргах журмаар зээлдүүлэгчид шилжүүлэхээр гэрээнд тусгайлан заасан бол тухайн эд хөрөнгийг гэрээний хугацаа дууссан өдрөөс

2 дугаар зүйл. Иргэний хуулийн 368 дугаар зүйлийн 6,7,8 дахь хэсгийн дугаарыг "7,8,9" болгон тус тус өөрчилсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2001 оны 2 дугаар
сарын 1-ний өдөр

Дугаар 12

Улаанбаатар
хот

Хүний эрхийн Үндэсний комиссын гишүүнийг томилох тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 30 дугаар зүйл, Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуулийн 5.1, 5.6, санал хураалтын дүнг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

томилсугай.

2.Энэ тогтоолыг 2001 оны 2 дугаар сарын 1-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

1.Жадамбын Дашдоржийг Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний комиссын гишүүнээр

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2001 оны 2 дугаар
сарын 1-ний өдөр

Дугаар 13

Улаанбаатар
хот

Улсын Их Хурлын 1995 оны 41 дүгээр тогтоолын хавсралтад нэмэлт оруулах тухай

Төрийн албаны тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

дэвд хамаарах төрийн албан тушаалын зэрэг зиндаатай адилтгах албан тушаалын зэрэглэл"-ийн "ТӨ-VA"-ийн тусгай албан тушаалд "Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын дарга", "ТӨ-VIA"-ийн тусгай албан тушаалд "Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын гишүүн" гэж тус тус нэмсүгэй.

Төрийн өндөр албан тушаалтны зэрэг дэвд хамаарах төрийн албан тушаалын зэрэг зиндаа, түүнтэй адилтгах албан тушаалын зэрэглэл тогтоох тухай Улсын Их Хурлын 1995 оны 7 дугаар сарын 3-ны өдрийн 41 дүгээр тогтоолоор баталсан хавсралтын "Төрийн өндөр албан тушаалтны зэрэг

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2001 оны 2 дугаар
сарын 1-ний өдөр

Дугаар 14

Улаанбаатар
хот

Сонгуулийн ерөнхий хорооны
бүрэлдэхүүнийг батлах тухай

Сонгуулийн ерөнхий хорооны бүрэлдэхүүний бүрэн эрхийн хугацаа дууссантай холбогдуулан Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Улсын Их Хурлын дэргэдэх Сонгуулийн ерөнхий хороог дараахь бүрэлдэхүүнтэйгээр баталсугай.

1/ Сонгуулийн ерөнхий хорооны дарга

-Ж.Ядамсүрэн

2/ Нарийн бичгийн дарга

-Ж.Сүхбаатар

Гишүүд:

3/ Үндэсний статистикийн газрын дарга

-Ч.Даваасүрэн

4/ Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын даргын орлогч

-Д.Намсрай

5/ Улсын Их Хурлын Тамгын газрын Ерөнхий нарийн бичгийн даргын нэгдүгээр орлогч бөгөөд хуулийн хэлтсийн дарга

-Ж.Нарантуяа

6/ Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын тэргүүн дэд дарга

-Л.Хангай

7/ Санхүү, эдийн засгийн яамны Төрийн

нарийн бичгийн дарга

-Н.Түмэндэмбэрэл

8/ Цагдаагийн ерөнхий газрын дарга

-Ч.Амарболд

9/ Улсын дээд шүүхийн Тамгын газрын дарга

-Д.Эрдэнэчулуун

10/ Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын нарийн бичгийн дарга

-Г.Маналжав

11/ Төрийн бус байгууллагын төлөөлөл

/Сонгогчдын боловсрол төвийн тэргүүн/

-Р.Бурмаа

2. Сонгуулийн ерөнхий хорооны үйл ажиллагааны дэг, зохион байгуулалттай холбогдсон заавар, журмыг боловсруулж, Улсын Их Хурлын Төрийн байгуулалтын байнгын хороонд танилцуулахыг Сонгуулийн ерөнхий хороо /Ж.Ядамсүрэн/-нд даалгасугай.

3. Сонгуулийн ерөнхий хорооны бүрэлдэхүүнийг шинэчлэн томилсонтой холбогдуулан Сонгуулийн ерөнхий хорооны өмнөх бүрэлдэхүүний бүрэн эрхийн хугацаа дуусгавар болсонд тооцсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2001 оны 2 дугаар
сарын 1-ний өдөр

Дугаар 15

Улаанбаатар
хот

Монгол Улсын Төрийн ордны тухай хуулийг
хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай

Монгол Улсын Их Хурлын хуралдааны дэгийн хуулийн 40 дүгээр зүйлийн 12 дахь хэсэгт заасныг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Монгол Улсын Төрийн ордны тухай хууль батлагдсантай холбогдуулан дор дурдсан арга хэмжээ авч, хэрэгжүүлэхийг Засгийн газар /Н.Энхбаяр/-т даалгасугай:

1/ холбогдох журам, зааврыг энэ хуульд нийцүүлэх арга хэмжээ авах;

2/ Төрийн ордонд байрлаж байгаа энэ хуульд зааснаас бусад байгууллагуудыг 2001 оны 6 дугаар сарын 1-ний дотор нүүлгэн шилжүүлэх;

3/ Төрийн ордны аюулгүй байдлыг хангахад шаардагдах хөрөнгийг 2001 онд багтаан шийдэх;

4/ Төрийн ордны засвар, үйлчилгээ явуулахад шаардагдах зардлыг жил бүрийн улсын төвлөрсөн төсөвт тусгаж хуваарилах;

5/ Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн ордонтой болох асуудлыг судалж, хөрөнгийн эх үүсвэрийг нь шат дараалан шийдвэрлэсний үндсэн дээр Ерөнхийлөгчийн ажлын албыг аажмаар шилжүүлэх;

6/ Төрийн ордонд өргөтгөл хийх замаар Парламентын чуулганы хуралдааны танхим бүхий шинэ хэсэг барих асуудлыг судалж, түүнд шаардагдах хөрөнгийн эх үүсвэрийг үе шаттайгаар шийдвэрлэх.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2001 оны 2 дугаар
сарын 1-ний өдөр

Дугаар 16

Улаанбаатар
хот

Төрийн ордны нутаг дэвсгэрийн хэмжээ, зааг тогтоох тухай

Монгол Улсын Их Хурлын хуралдааны дэгийн хуулийн 40 дүгээр зүйлийн 12 дахь хэсэгт заасныг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас

ТОГТООХ нь:

1. Монгол Улсын Төрийн ордны тухай хууль

батлагдсантай холбогдуулан Төрийн ордны нутаг дэвсгэрийн хэмжээ, заагийг дор дурдсанаар тогтоосугай:

1/ Монгол Улсын Төрийн ордноос зүүн, баруун зүгт тус бүр 33 метр;

2/ Монгол Улсын Төрийн ордноос урд, хойд зүгт тус бүр 80 метр хүртэлх орчин, нутаг

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2001 оны 2 дугаар сарын 1-ний өдөр

Дугаар 17

Л.ЭНЭБИШ

Улаанбаатар хот

Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай

Монгол Улсын Их Хурлын хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 40 дүгээр зүйлийн 12 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсантай холбогдуулан дор дурдсан арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэхийг Засгийн газар / Н.Энхбаяр /-т даалгасугай.

1/ Тусгай зөвшөөрөл олгохтой холбогдсон харилцааг зохицуулж байгаа хууль тогтоомжийг энэ хуультай нийцүүлэн, зохих хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах асуудлаар санал боловсруулж, Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх;

2/ Тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой

дэвсгэрийг Төрийн ордны нутаг дэвсгэрт тооцох.

2. Төрийн ордны нутаг дэвсгэрийн хэмжээ, заагийг тогтоосонтой холбогдуулан аюулгүй байдал, хамгаалалтын асуудлыг зохион байгуулахыг Засгийн газар / Н.Энхбаяр /-т даалгасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

асуудлаар Засгийн газар болон төрийн захиргааны байгууллагаас гаргасан шийдвэрийг энэ хуультай нийцүүлэх;

3/ Газрын тухай, Газрын хэвлийн тухай, Байгалийн ургамлын тухай, Ан агнуурын тухай, Амьтны аймгийн тухай, Ойн тухай, Усны тухай хуулиар олгох зөвшөөрлийг энэ хуультай уялдуулан хянан үзэж, тодорхой санал боловсруулж, Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх ;

2. Энэ тогтоолын 1-д заасан арга хэмжээг 2001 оны 5 дугаар сарын 1-ний дотор авч хэрэгжүүлэхийг Засгийн газар / Н.Энхбаяр /-т үүрэг болгосугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2001 оны 2 дугаар сарын 1-ний өдөр

Дугаар 18

Улаанбаатар хот

Эрчим хүчний тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай

Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

даалгасугай.

1. Эрчим хүчний тухай хуулийн дагуу эрчим хүчний салбарын бүтцийн өөрчлөлтийг 2001 онд багтаан хийх, Баянхонгор, Говь-Алтай, Завхан, Хөвсгөл аймгийн эрчим хүчний үйлдвэр зэрэг татаас авдаг аж ахуйн нэгжүүдийн санхүүжилт, түүнийг олгохтой холбогдсон асуудлыг зохицуулан шийдвэрлэхийг Засгийн газар /Н.Энхбаяр/-т

2. Энэ тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Эдийн засгийн байнгын хороо /Т-Очирхүү/-нд даалгасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2001 оны 2 дугаар сарын 1-ний өдөр

Дугаар 19

Улаанбаатар хот

Хууль хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тухай

Засгийн газрын тухай хуульд өөрчлөлт оруулсантай холбогдуулан Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

Монгол Улсын Ерөнхий сайдын алба хашиж

байсан М.Энхсайхан, Ц.Элбэгдорж, Ж.Наранцацралт нарт Улсын Их Хурлаас тогтоосон хамгаалалт, хангамжийн хугацааг 2001 оны 2 дугаар сарын 1-ний өдрөөр, Р.Амаржаргалд Улсын Их

Хурлаас тогтоосон хамгаалалт, хангамжийн хугацааг 2001 оны 7 дугаар сарын 26-ны өдрөөр тус

тус дуусгавар болгосугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2001 оны 2 дугаар
сарын 1-ний өдөр

Дугаар 20

Улаанбаатар
хот

“Монгол Улсын гавьяат малчин” цол бий болгох тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн хорин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 13 дахь заалтыг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

3.Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан БНМАУ-ын Ардын Их Хурлын Тэргүүлэгчдийн 1978 оны 136 дугаар зарлигийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

1.“Монгол Улсын гавьяат малчин” цол бий болгосугай.

2.“Монгол Улсын гавьяат малчин” цол хүртээх дүрмийг хавсралт ёсоор баталсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Л.ЭНЭБИШ

*Улсын Их Хурлын 2001 оны 20 дугаар
тогтоолын хавсралт*

“МОНГОЛ УЛСЫН ГАВЬААТ МАЛЧИН” ЦОЛ ХҮРТЭЭХ ДҮРЭМ

1.“Монгол Улсын гавьяат малчин” цолыг мал аж ахуйн үйлдвэрлэлд олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж, хөдөлмөрийн онцгой, тогтвортой амжилт гаргасан хувийн аж ахуй эрхэлж байгаа болон мал бүхий байгууллага, аж ахуйн нэгжийн малчинд хүртээнэ.

2.“Монгол Улсын гавьяат малчин” цол хүртээлгэхээр нэр дэвших малчин нь мал сүргийн тоо толгойг төлөөр нь өсгөж, ашиг шимийг нь нэмэгдүүлэн малын арчилгаа, маллагааны ажилд

уламжлалт болон шинэ арга барил нэвтрүүлэн, түүнээ залуу малчдад зааж сургадаг, төсөвт оруулах татвар, хураамжийг хуульд заасан хугацаанд бүрэн төлдөг, шинжлэх ухаан, боловсрол, соёл урлаг, эрүүл мэнд, байгаль хамгаалах зэрэг салбарыг ивээн тэтгэх, нутаг орноо хөгжүүлэхэд дэмжлэг туслалцаа үзүүлдэг, нэр хүнд сайтай иргэн байвал зохино.

3.“Монгол Улсын гавьяат малчин” цолыг Монгол Улсын Ерөнхийлөгч зарлиг гаргаж хүртээнэ.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2001 оны 2 дугаар
сарын 1-ний өдөр

Дугаар 21

Улаанбаатар
хот

Монгол Ардын хувьсгалын 80 жилийн ойн хүндэт медаль бий болгох тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн хорин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 13 дахь заалтыг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

2.Монгол Ардын Хувьсгалын 80 жилийн ойн хүндэт медалийн хийц, хэмжээ, тодорхойлолт, түүний дүрмийг хавсралт ёсоор баталсугай.

1.Монгол Ардын хувьсгалын 80 жилийн ойн хүндэт медаль бий болгосугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Л.ЭНЭБИШ

*Улсын Их Хурлын 2001 оны 21 дүгээр
тогтоолын хавсралт*

МОНГОЛ АРДЫН ХУВЬСГАЛЫН 80 ЖИЛИЙН ОЙН ХҮНДЭТ МЕДАЛИЙН ДҮРЭМ

1.Монгол Ардын хувьсгалын 80 жилийн ойн хүндэт медалиар Монгол Улсын Ерөнхийлөгч зарлиг гаргаж шагнана.

зүтгэлтэн;

2.Монгол Ардын хувьсгалын 80 жилийн ойн хүндэт медалиар дор дурдсан хүмүүсийг шагнаж болно:

б/аж ахуй, нийгэм, соёлын салбар, төрийн болон төрийн бус байгууллагад 20-иос доошгүй жил идэвх, санаачилга, үр бүтээлтэй ажиллаж байгаа хүмүүс;

в/аж ахуй, нийгэм, соёлын салбар, төрийн болон төрийн бус байгууллагад идэвх,

а/хувьсгалт тэмцлийн ахмад

санаачилга, үр бүтээлтэй ажиллаж байгаад өндөр насны тэтгэвэрт гарсан, тахир дутуугийн группт байгаа хүмүүс.

3. Монгол Ардын хувьсгалын 80 жилийн ойн хүндэт медалиар шагнуулах хүмүүсийн нэрийн жагсаалтыг овог, нэр, эрхэлдэг ажил, ажилласан жил, нас гэсэн үзүүлэлтээр гаргаж Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 1999 оны 71 дүгээр зарлигаар баталсан "Монгол Улсын цол хүртээх, одон, медалиар шагнах журам"-д заасан эрх бүхий хүмүүс Монгол Улсын Ерөнхийлөгчид өргөн мэдүүлнэ.

4. Монгол Ардын хувьсгалын 80 жилийн ойн хүндэт медалиар хүмүүсийг тухайн онд нь багтаан

шагнана.

5. Монгол Ардын хувьсгалын 80 жилийн ойгоор улсын цол хүртсэн, одон, медалиар шагнагдсан хүмүүсийг ойн хүндэт медалиар давхар шагнаж болно.

6. Монгол Ардын хувьсгалын 80 жилийн ойн хүндэт медалийг Монгол Улсын Ерөнхийлөгч болон Улсын Их Хурлын дарга, дэд дарга, гишүүд, Ерөнхий сайд, Засгийн газрын гишүүд, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 1999 оны 71 дүгээр зарлигаар баталсан "Монгол Улсын цол хүртээх, одон, медалиар шагнах журам"-д заасан эрх бүхий хүмүүс гардуулна.

МОНГОЛ АРДЫН ХУВЬСГАЛЫН 80 ЖИЛИЙН ОЙН ХҮНДЭТ МЕДАЛИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ

А.Бэлгэдэл утгын товч тайлбар

Медалийн дээд хэсэг:

1. Медалийн дээд хэсэг буюу зүүлт нь гурвалжин зохиомжтой. Гурвалжин нь бат бэх нанарыг, түүний дотор орой нь доошоо харсан гурвалжин монголчуудын хиян зориг санааг илэрхийлэх тул түүнийг медалийн толгой хэсэг болгож, ард түмнийхээ сарнишгүй эв нэгдлийг бэлгэдэв.

2. Медалийн дээд хэсгийн өнгийн хослол бүхэлдээ Монгол Улсын төрийн далбааг бэлгэдэнэ.

а/ улаан өнгийг ялалтын өнгө гэж үзэн өвөг дээдсийнхээ бүтээсэн гавьяа зүтгэл, үр хойчдоо үлдээж өгсөн улс орны эрх чөлөө, тусгаар тогтнолыг бэлгэдэв;

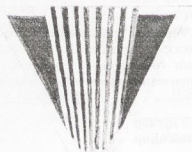
б/ зүүлтний доторх 8 ширхэг цацраг бүхий хөх судлаар монголынхоо огторгуйг бэлгэдэж, улс орон маань цаашид эв найртайгаар мандан бадрахыг илэрхийлэв.

Медалийн доод хэсэг:

Медалийн доод хэсэг нь дугариг. Энд цэлмэг тэнгэрт мандаж байгаа тоо томшгүй цацраг бүхий Нарыг бэлгэдэн дүрслэв. Нарын төв хэсэгт түүний ивээлд байх Алтан Соёмбо оруулав. Холбогдох түүхэн үйл явдал -Монгол Ардын

хувьсгалын 80 жилийн ойг соёмбыг тойруулж бичсэн "Ардын хувьсгал" гэсэн үг "1921-2001" гэсэн тоогоор илэрхийлэв.

Б.Медалийн хийц, хэмжээ

Медалийн дээд хэсэг

1. Дээд хэсгийн толгойн өргөн 38 мм, өндөр 32 мм, гаднах хөвөө нь өөрөөсөө товойж гарсан байх бөгөөд дээд талаараа задгай байна. Хөвөөний өргөн 2 мм, алтлаг шар өнгөтэй байна.

2. Дээд хэсгийн хэсгийн голын 8 ширхэг хөх цагирагийг талст байдлаар хийж пааландана. Цацрагийн талстууд нь дээшлэх тусам өргөсөж төгсгөлдөө нийт 16 мм байна.

3. Багц цацрагийн баруун, зүүн талын гурвалжин хэсгийг улаан паалангаар өнгөлнө.

Медалийн доод хэсэг:

1. Медаль нь хамгийн урт цацраг бүхий гаднах хүрээ хэсгээрээ 38 мм диаметртэй байна.

2. Соёмбо, мөн "Ардын хувьсгал", "1921-2001" гэсэн дүрс, үг, тоо болон тэдгээрийг хүрээлсэн 1 мм өргөн дугуй нуух зэргийг үндсэн металаар товойлгож хийнэ. Дүрс, үг, тоо, хүрээ нуух нь алтан шармал, тэдгээрийн дэвсгэр голын дугариг нь 26 мм диаметртэй, цагаан өнгөөр

пааландана.

3. Нарны цацрагийг дүрсэлсэн талстууд гэрэл сүүдэр гаргасан товгор байна. 8 урт цацраг нь 6мм, 16 богино цацраг нь 5мм урттай байх бөгөөд гадагшлах тусам налуу болж үзүүр хэсгээрээ 1мм зузаантай байна.

4. Медиалийн дээд, доод хэсгийг зурагт зааснаас холбоно.

Медиалийн хэмжээг бүхэлд нь үзвэл тууш өндрөөрөө 75 мм, зузаанаараа 2мм байна.

Медаль дээд хэсгийнхээ ард хувцсанд тогтоох зүүтэй байна.

В. Медиалийг хийх материал:

Медиалийг бүхэлд нь гуулиар хийж өнгөлнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2001 оны 2 дугаар
сарын 2-ны өдөр

Дугаар 22

Улаанбаатар
хот

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгууль товлон зарлах тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн хорин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 3, Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг, Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасныг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

товлон зарласугай.

2. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн анхан шатны сонгуулийн санал хураалтыг 2001 оны 5 дугаар сарын 20-ны өдөр явуулахаар тогтоосугай.

1. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийг 2001 оны 3 дугаар сарын 20-ны өдрөөс эхлэхээр

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2001 оны 2 дугаар
сарын 2-ны өдөр

Дугаар 23

Улаанбаатар
хот

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн зардлын хэмжээ тогтоох тухай

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн хуулийн 7 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасныг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

хэмжээг 462534.0 мянган төгрөгөөр тогтоож, сонгуулийн зардлыг санхүүжүүлэхийг Засгийн газар /Н.Энхбаяр/-т даалгасугай.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн анхан шатны сонгуулийг улсын төсвөөс санхүүжүүлэх зардлын

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Л.ЭНЭБИШ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2001 оны 2 дугаар
сарын 2-ны өдөр

Дугаар 24

Улаанбаатар
хот

2001 оны хаврын ээлжит чуулганаар хэлэлцэх асуудлын тухай

Монгол Улсын Их Хурлын хуралдааны дэгийн хуулийн 5 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг, 40 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Ерөнхийлөгч, Засгийн газар, Байнгын хороодоос ирүүлсэн саналыг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Монгол Улсын Их Хурлын 2001 оны хаврын ээлжит чуулганаар дараахь асуудлыг хэлэлцэхээр төлөвлөсүгэй:

1/Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл;

2/Монгол Улсын Их Хурлын хуралдааны дэгийн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл;

3/Монгол Улсын Их Хурлын гишүүний эрх зүйн байдлын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл;

4/Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл;

5/Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл;

6/Төрийн өндөр албан тушаалтны ёс зүйн байдлын тухай хуулийн төсөл;

7/Авилгалтай тэмцэх Үндэсний хөтөлбөрийн төсөл;

8/Авилгалын эсрэг хуулийн төсөл;

9/Иргэний хуулийн төсөл;

10/Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн төсөл;

11/Эрүүгийн хуулийн төсөл;

12/Эрүүгийн байцаан шийтгэх тухай хуулийн төсөл;

13/Захиргааны хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн төсөл;

14/Шүүхийн шийдвэр биелүүлэх тухай хуулийн төсөл;

15/Хувийн хамгаалалтын тухай хуулийн төсөл;

16/Галт зэвсгийн тухай хуулийн төсөл;

17/Бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлал;

18/Хүн амын нутагшил, хөгжлийн ерөнхий төсөл;

19/Алтанбулагийн худалдааны чөлөөт бүсийн тухай хуулийн төсөл;

20/Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хуулийн төсөл;

21/Хөдөлмөр эрхлэлтийн тухай хуулийн төсөл;

22/Нийгмийн салбарт хувьчлал явуулах тухай хуулийн төсөл;

23/Газрын багц хуулийн төсөл;

24/Зарим хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслүүд;

25/Бусад.

2.Улсын Их Хуралд өмнө өргөн мэдүүлсэн болон хэлэлцүүлгийн шатанд байгаа хууль тогтоомжийн төслийг хаврын ээлжит чуулганаар үргэлжлүүлэн хэлэлцэхээр тогтсугай.

3.Улсын Их Хурлын 2001 оны хаврын ээлжит чуулганаар хэлэлцэх асуудлын төлөвлөгөөнд тусгагдсан Засгийн газраас өргөн мэдүүлэх хуулийн төслүүдийг 3 дугаар сарын 20-ны дотор өргөн мэдүүлэхийг Засгийн газар /Н.Энхбаяр/-т даалгасугай.

4.Хэлэлцэх асуудлын төлөвлөгөөнд тусгагдсан боловч 2001 оны 4 дүгээр сарын 1-ний дотор Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлээгүй хуулийн төслийг хаврын чуулганаар хэлэлцэхгүй байхаар тогтсугай.

5.Хаврын чуулганаар хэлэлцэх асуудлыг чуулганаар хэлэлцүүлэх бэлтгэл хангахыг Байнгын хороодын дарга нарт болон Тамгын газар /Б.Энэбиш/-т даалгасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Л.ЭНЭБИШ

Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газраас гаргав.
Хаяг: «Төрийн мэдээлэл» эмхтгэлийн зөвлөл

Улаанбаатар-12
Төрийн ордон

☎ 329612
Индекс 14003

Улсын Их Хурлын Тамгын газрын
Хэвлэх хэсэгт хэвлэв.

☎ 329487

